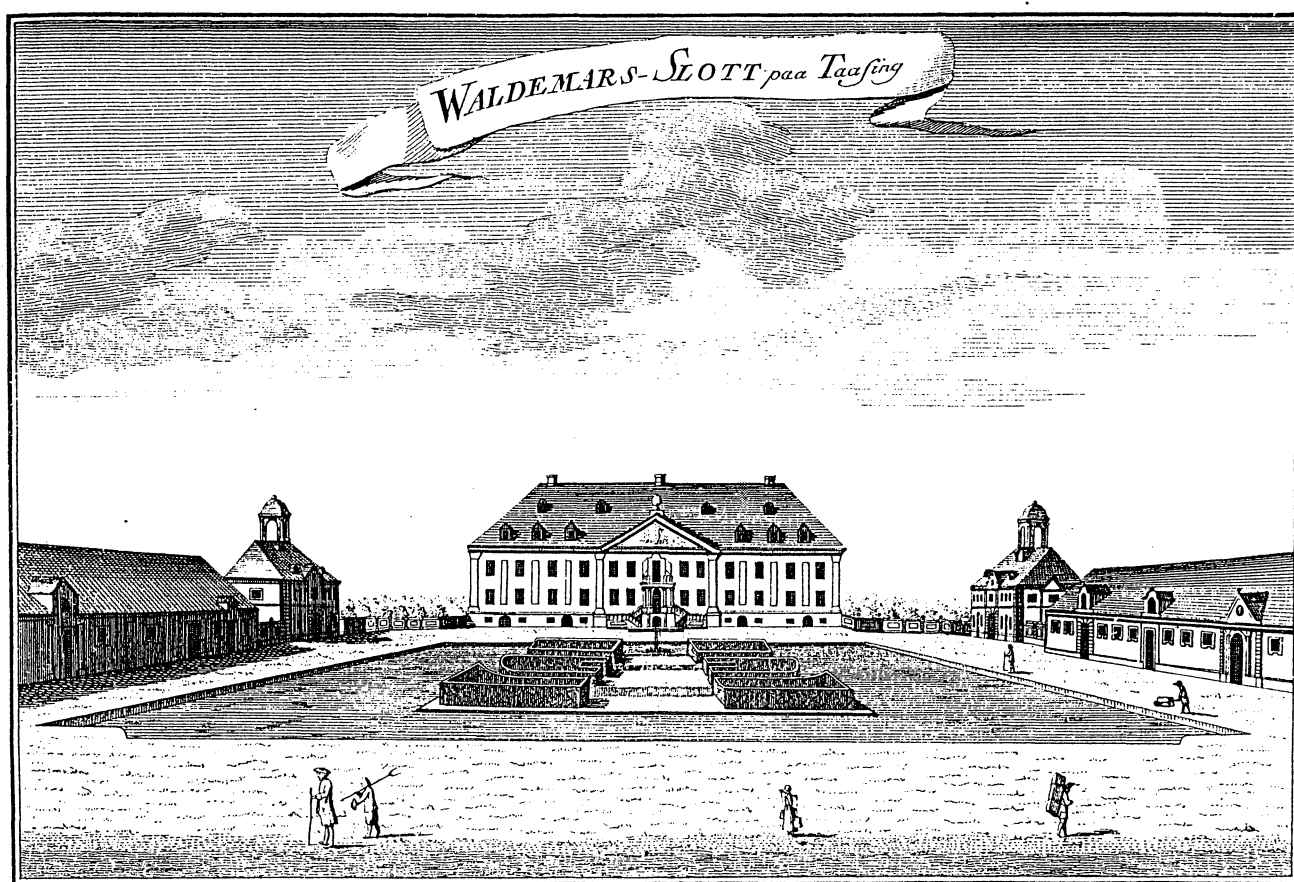

Kulturhistorie

Hovedgårdsregistrering i Fyns Amt

Svendborg kommune

Skemaer og kort

1995

Forsidebillede: Valdemarsslot hovedgård

**Hovedgårdsregistrering
i Fyns Amt**

Skemaer og kort

Udgivet af: Fyns Amt
Natur- og vandmiljøafdelingen
Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ
Telefon: 66 15 94 00

Kortmateriale:
Udgivet af **Fyns Amt**
Grundmateriale: KMS copyright

Tryk: Fyns Amt
ISBN 87 7343 221 0

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	side 1
Oversigtskort	side 2
Kommunekort	side 3
Bjørnemose	side 5
Hvidkilde	side 17
Klingstrup	side 29
Lehnskov	side 41
Valdemarslot	side 55

FORORD

I gennem de senere år har Fyns Amt arbejdet med registrering af de kulturhistoriske forhold vedrørende 123 fynske hovedgårde. Amtet er nu nået til at kunne offentliggøre resultaterne. Den foreliggende rapport er den første udgivelse i afrapporteringen af de kulturhistoriske undersøgelser.

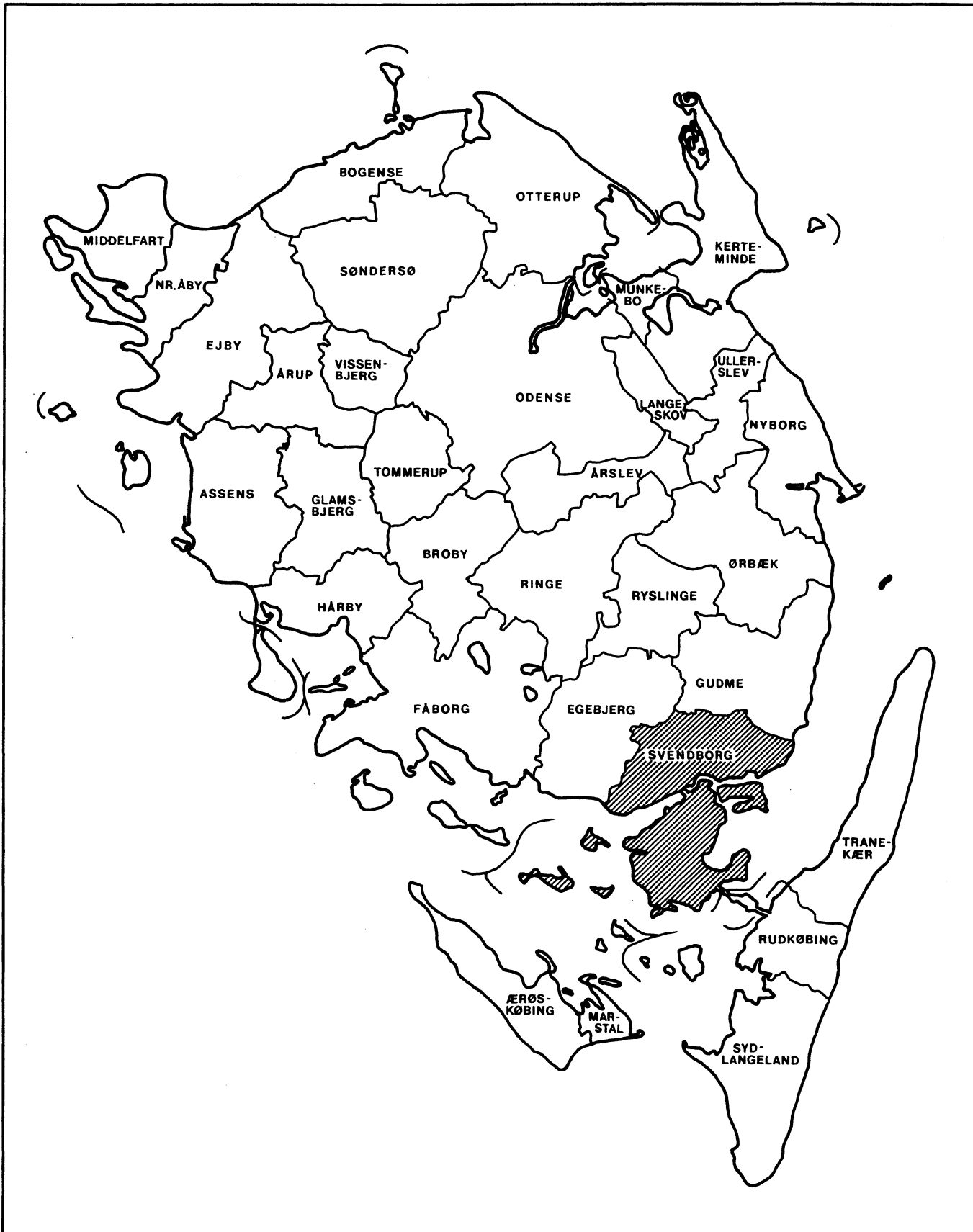
Der udgives i alt 25 kommunebaserede skemarapporter, som formidler de grundlæggende kildeoplysninger, de vigtigste sammenfatninger samt væsentlige kort. Kun kommuner som rummer flere end 2 hovedgårde har deres egen rapport. Ullerslev er derfor trykt sammen med Nyborg, Nørre Aaby med Middelfart og Munkebo med Langeskov. Marstal -, Ærøskøbing -, Tommerup - og Vissenbjerg kommuner indgår ikke i afrapporteringen, idet de ikke rummer nogen hovedgårde. Til skemaerne er udarbejdet en særskilt nøgle, og derudover publicerer Fyns Amt en sammenfattende rapport og en planlægningsrapport. Skemaoplysningerne er indsamlet af Odense Universitet/ Kerteminde Museum under ledelse af museumsinspektør, doktor phil. Erland Porsmose.

Det er Fyns Amts håb, at skemamaterialet kan blive til gavn for såvel forskere og lokalhistoriske interesserede, som offentlige administratorer mhp. planlægning. Skemaerne sammenfatter på systematisk måde al rimeligt tilgængelig viden, sat op så oplysningerne bliver sammenlignelige fra hovedgård til hovedgård. Herudover anvendes et stort fond af detaillerede og svært tilgængelige oplysninger fra Erland Porsmoses private kildeop-tegninger.

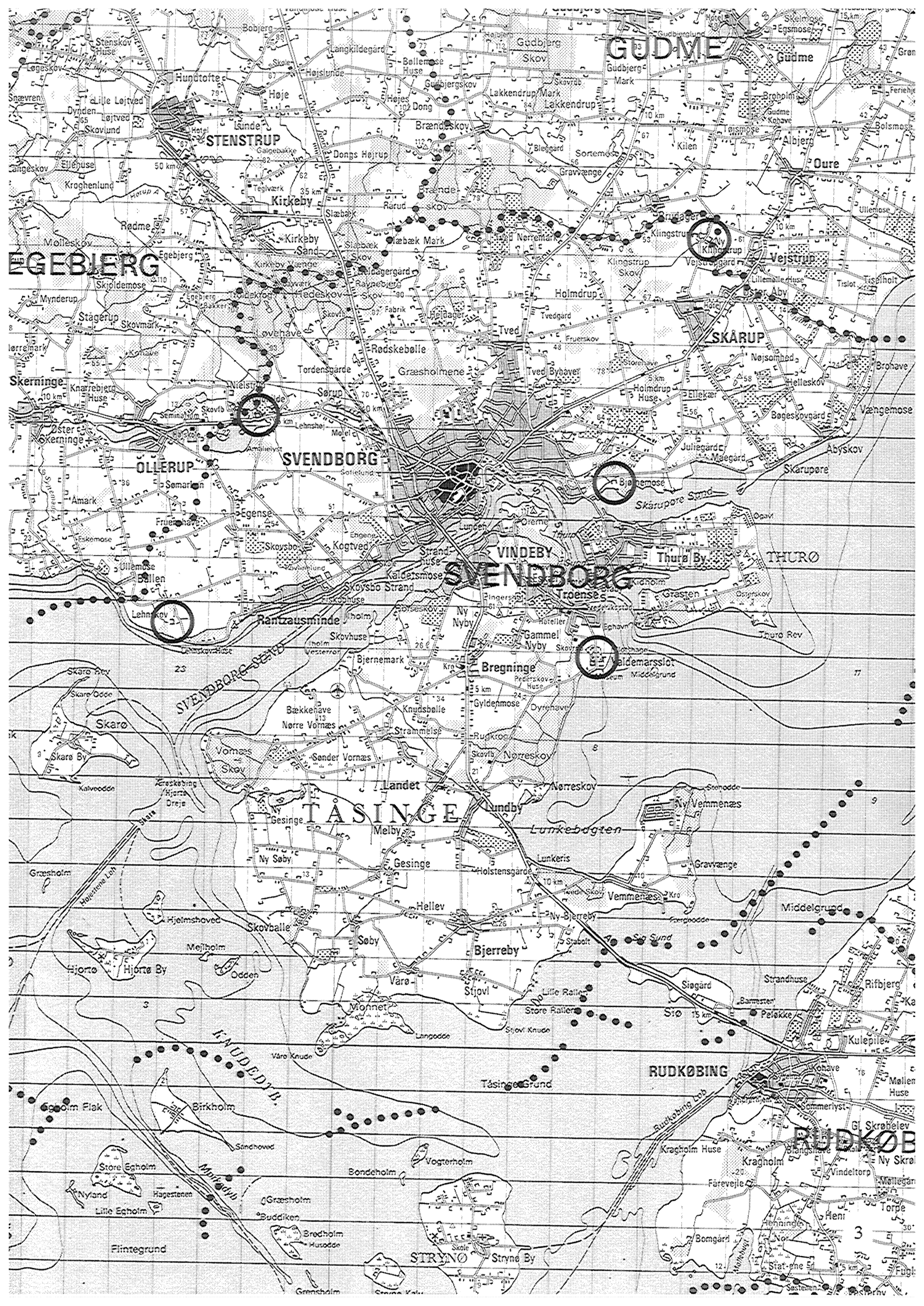
Nøglen forklarer punkt for punkt hvorfra skemaoplysningerne stammer, og hvori (de væsentligste) eventuelle kildekritiske problemer består. Derudover letter nøglen forhåbentligt forståelsen af det til tider ret indforståede fagsprog.

Det skal præciseres, at vurderingerne på skema 6 er udtryk for **en rent kulturhistorisk vurdering**, tilvejebragt på baggrund af skemaer og kort. Den er derfor ikke nødvendigvis udtryk for Fyns Amts endelige opfattelse af bevaringsværdierne og det planlægningsmæssige syn på de fynske hovedgårde.

Erland Porsmose, har udarbejdet den endelige vurdering. Stud.mag. Dorte Nørregaard Madsen og museumsinspektør Ellen Dalsgaard har indsamlet skemaoplysningerne, samt udarbejdet udviklingsbeskrivelser efter 1800.

Svendborg Kommune

GUDME

STENSTRUP

EGEBJERG

SVENDBORG

SVENDBORG

OLLERUP

TASINGE

RUDKØBING

RUDKØB

STRYNO

Skerninge

SKÅRUP

THURØ

Bregninge

Landet

Bjerrebj

Hjorte

Store Egholm

Lille Egholm

Flintegrund

Buddiken

Græsholm

Græsholm

Sandeholm

Brodholm

Musodde

Græsholm

Vogterholm

Stryne By

Skov

Græsholm

Store Raller

Stjovi

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Store Raller

Bjørnemose

Fyns Amt	Hered: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Tved
-----------------	------------------------	------------------------------	----------------------

Navn: Bjørnemose	Tidligere navn:
<p>Bemærkninger: Nævnt første gang i 1531 som Bjørnemossegordt. Navnet kommer af dyrenavnet bjørn.</p>	

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård
<p>Bemærkninger: Bjørnemose var oprindelig en almindelig bondegård i kronens besiddelse. Oprettet til hovedgård i 1662.</p>	

Ejere:	Gård under kronen
	1618 Jacob Ulfeldt
	1630 Otto Krafse
	1638 Henning Walkendorff
	1658 Hans v. Ahlefeldt
	1662 Margrethe Blome
	1679 Knud Urne
	1707 Erik Scheel
	1742 Erik Chr. Sehested
	1759 Chr. Ahlefeldt Laurvigen
	1804 Albrecht v. Heinen
	1811 Peter Johansen de Neergaard
	1812 Adam v. Bülow
	1825 J. P. Jensen
	1848 Jens Chr. Harreschou
	1854 Erik Bille Brahe
	1867 Jens Hansen
	1987 Jens Kromann
	1995 H. og J. Dinesen

Historiske tildragelser:
Rigskansler Jacob Ulfeldt ejede Bjørnemose 1618-1630.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Tved
-----------------	-------------------------	------------------------------	----------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen har mistet sine to oprindelige fløje og fået tilføjet en sydlig fløj.</p> <p>Avlsgården har samme grundplan, men udløberfløjene er væk. Der er kommet en del mindre bygninger til mod øst.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ændret, idet der er bygget huse ved kysten.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haveområdet er blevet udvidet mod øst, vest og syd.</p> <p>Enkelte gårde er bevaret ved skovene.</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Ikke-ager arealer: Skovarealerne er for hovedpartens vedkommende bevaret.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X	X	1745-46 vestfløj opført. Sydfløj opført 1854. Vestfløj revet ned efter 1973.
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Avlsbygningerne var ikke ændret i 1888, men hovedbygningen havde allerede da mistet to fløje. En del af vådområderne er allerede blevet opdyrket i 1888.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Tved
-----------------	-------------------------	------------------------------	----------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770	1844	1870 ¹⁾	1903	1956	
Tønder hartkorn			7	15	16	15	17	16	16	
Bemærkninger: 1) nok incl. skovskyld										

Fæstegodset

			1662	1688	1770	18	18	1903		
Tønder hartkorn				542 ¹⁾	244			4		
Bemærkninger: 1) Incl. Juelskov gods.										

			1662	1688 ¹⁾	1758	18 44	18	1903		
Antal gårde			5	88	58	0		1		
Heraf i hovedgd. sognet				11	12	0		1		
Antal huse				39	38	10		1		
Heraf i hovedgd. sognet				6	14	10		1		
Fæsteeenheder ialt				127	96	10		2		
Bemærkninger										

Godsfordelingen

	1662	17 58	18 44				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods		13					
Heraf samlinger på min. 3 gårde		5					
Antal egaliserede samlinger af gårde		3					

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770:	14 gårde
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spanddage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Tved
-----------------	-------------------------	------------------------------	----------------------

Udviklingsbeskrivelse**a. Indtil cirka 1800:**

Bjørnemosegård var i 1531 en fæstegård under Odense Bispestol; herfra kom den ved reformationen i 1536 til kronen, der afhændede den i 1618 med indgårdet skov til 70 svins olden. I 1655 blev patronatsretten til Tved kirke henlagt til Bjørnemose, og 7 år senere erhvervede Margrete Blom det lille gods med Bjørnemose, 7½ td.htk., 1 mølle, 5 gårde og nogle huse. Hun slog sig ned på Bjørnemose, der herved ophøjedes til hovedgård. I 1688 ansattes den lille hovedgård til 15 tdr. htk. I 1700-tallet lagdes yderligere 1½ td.htk. under hovedgården.

I 1682 var det dyrkede areal på kun 60 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten var middelgod i forhold til herredsgennemsnittet, og der var god eng og lidt skov til gården, der har karakter af en kystskovgård. Besætningen var i 1682 16 malkekøer, 10 stude, 6 ungnød. I løbet af 1700-tallet byggedes tilliggendyet op især ved tilkøbet af Thurø i 1723. I 1758 var fæstegodset på 58 gårde, hvoraf de 12 i hovedgårdssognet og 30 på Thurø. Gårdene på Thurø og i Brudager var egaliserede.

I 1655 fik Bjørnemose patronatsret til Tved kirke og senere ligeledes til Thurø. I 1722 oprettedes et hospital i Tved. Fra 1759 til 1773 var Bjørnemose hjem for grev Christian Ahlefeldt-Laurvig til Tranekær.

b. Efter cirka 1800:

Bjørnemose hovedgårdsejerlav var o.1800 på 133 ha. Det formindskedes både i 1800- og 1900-tallet. O.1900 var det på 97 ha, hvoraf 83 ha var ager og 11 ha skov. I 1987 var det på 79 ha, hvoraf 11 ha var skov.

Fæstegodset blev solgt fra allerede i begyndelsen af denne periode. Hovedgården beholdt dog en del huse.

Hovedgårdstaksten var stabil i perioden. Jorden var o.1800 delt op i 6 marker, hvoraf de 3 blev besået årligt. O.1900 var der 8 marker, hvoraf de 5 blev besået årligt, 1 lå brak og 2 lå med kløver og græs. Besætningen var da på 45 køer og 25 stk. ungvæg og kalve.

Jorden blev i 1987 brugt til frøavl. Skoven drives dels traditionelt, dels med juletrær og pyntegrønt.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Tved
-----------------	-------------------------	------------------------------	----------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering:

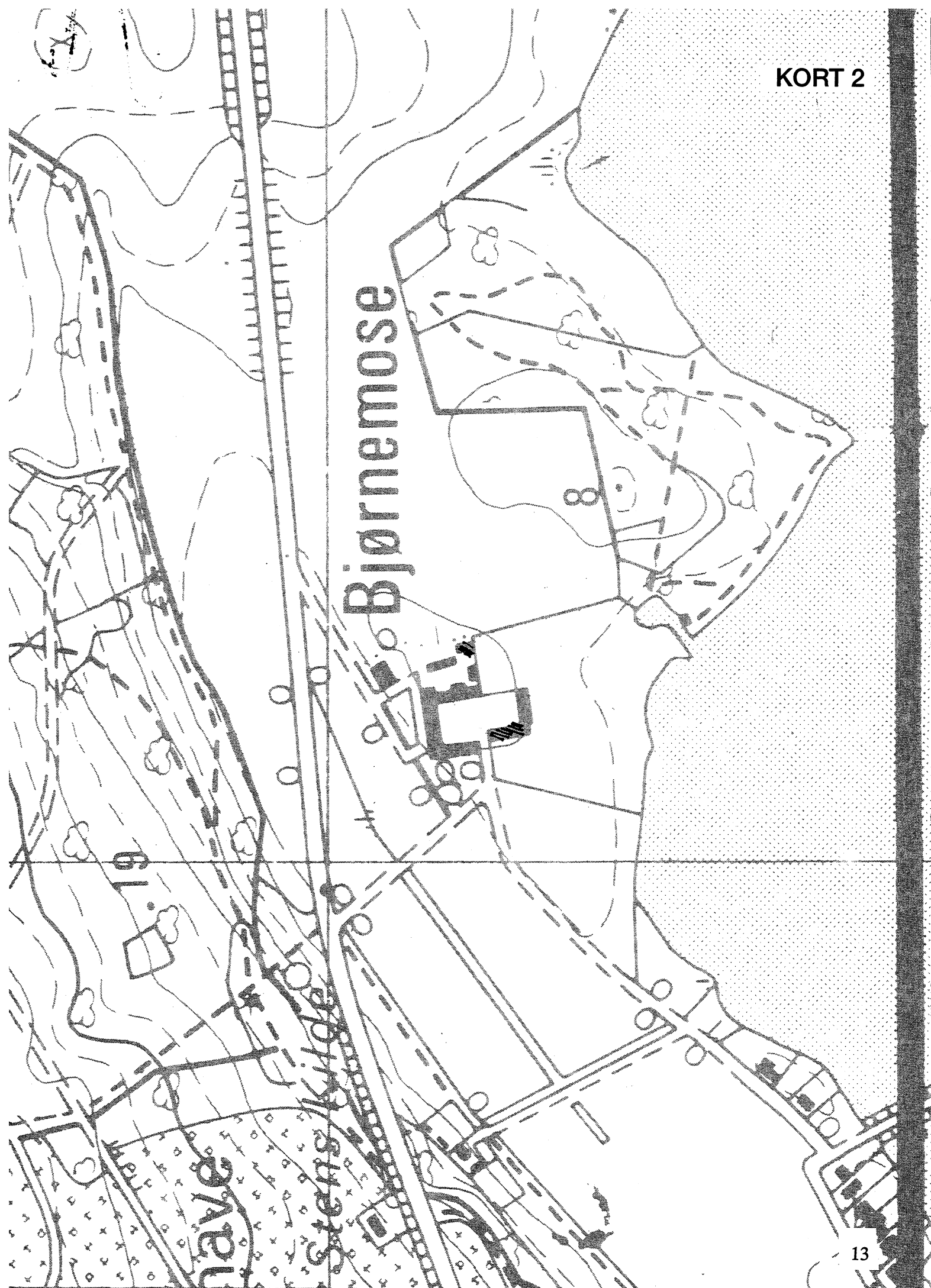
interesse

1. Bjørnemosse er oprettet som hovedgård i 1662 af en enestegård af samme navn. Den udvidedes meget beskedent og forblev på størrelse med en dobbelt bondegård. Af karakter er Bjørnemosse en kystskovgård. Gården har kystorientering.
2. Godstilliggendet var i 1662 på blot 5 gårde og 1 mølle. Især ved tilkøbet af Thurø nåedes et jævnt stort tilliggende på i 1770 244 tdr.htk. Godset havde patronatsret til Tved kirke og oprettede et hospital her.
3. Fæstegodset blev frasolgt i begyndelsen af 1800-tallet. Hovedgårdsejerlavet er fra 1800 til nutiden stort set halveret.
4. Hovedbygning fra 1800-tallet.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig anlægstype med en forholdsvis sen udvikling med få karakteristika.

Relikt-vurdering: interesse

1. Hovedbygningen er stærkt reduceret. Avlsgårdsanlægget er bevaret. Haveområdet er blevet udvidet.
2. Hovedgårdsejerlavet er reduceret og præget af nogen nybebyggelse. Skovarealerne er for hovedpartens vedkommende bevaret.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: -

KORT 3

Skårup

Bjørnemose

Thurø

Troense

Hestehave

Iler

14

SKÅRUP

SKÅRUPØRE SUND

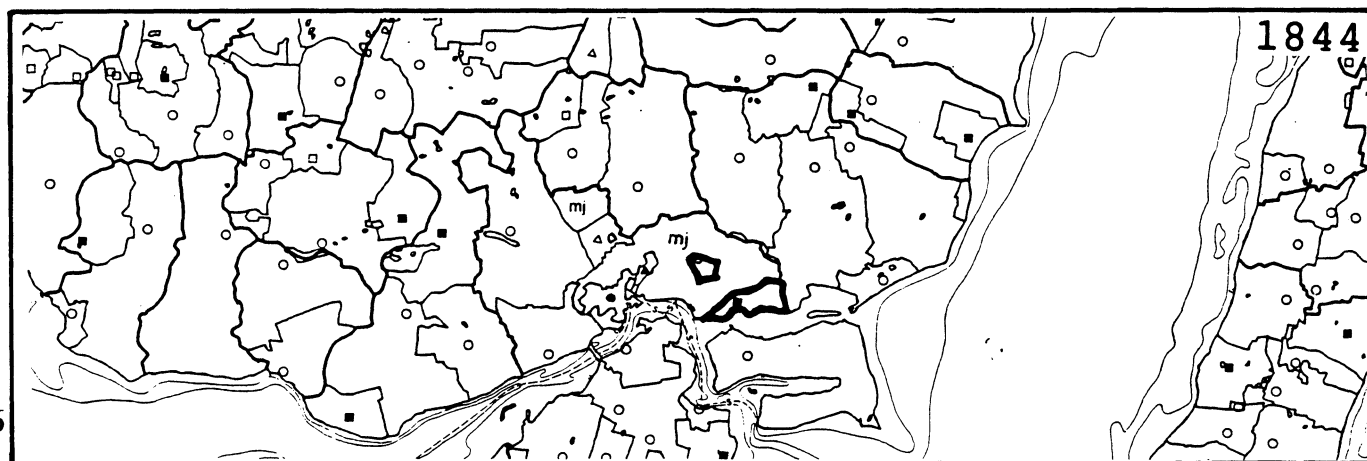
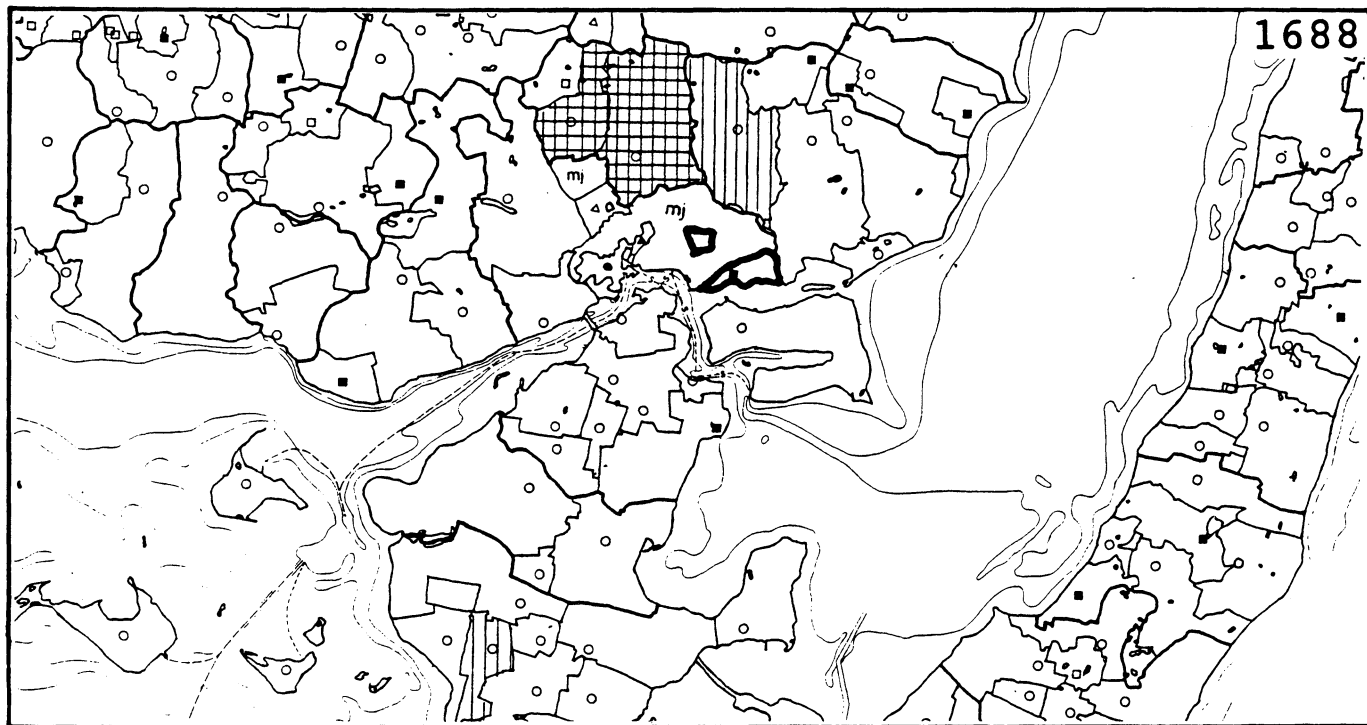
THURØ

THURØ BY

Thurø Bund

Græsten

Hvidkilde

Fyns Amt	Hered: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	------------------------	------------------------------	------------------------

Navn: Hvidkilde	Tidligere navn:
---------------------------	------------------------

Bemærkninger: Hvidkilde omtales første gang som hovedgård i 1374 i formen Wydhekelde. Hovedgården skulle ifølge en præsteindberetning have navn efter den nærliggende kilde.
Adjektivet hvid sigter til kildens klarhed.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestehovedgård
--	---------------------------------------

Bemærkninger: Hvidkilde er opstået som rydningsgård og har senere gjort indhug i Sørups ejerlav.
I kong Valdemars jordebog er der omtalt en kildeborg, der kan være Hvidkilde.

Ejere: 1374 skrives til H. Anders Pedersen Panter, og Johan Wittekop Krumdige nævnes 1376 som høvidsmand på Hvidkilde og i Haderslev. Det vides ikke med sikkerhed, om Hvidkilde på dette tidspunkt var under kronen. ca.1467 Claus Rønnow (+1486) 1592 Markvard Bille 1633 Falk Gøye 1679 Valdemar Gabel 1724 Kronen 1725 Johan Lehn 1995 Christian Ahlefeldt-Laurvig-Lehn	Fælles ejer med nabogårdene Nielstrup 1749- Lehnskov 1727-1925. Under baroniet Lehn oprettet 1781, afløst 1925
---	--

Historiske tildragelser:

Hvidkilde blev ødelagt under Grevens Fejde 1535, men genopbygget af Ejler Rønnow. Ejler Rønnow var medlem af rigsrådet; han var en af sin samtids mest indflydelsesrige personer.

Falk Gøyes søster fødte og ombragte et barn i dølgsmål. Liget af dette barn bragte hun til Hvidkilde, hvor det blev opdaget. Trods sit adelsskab måtte hun lade livet.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-----------------------------	----------------------------------	----------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen har samme placering som før, blot er pladsen foran blevet udvidet ved en mindre vejomlægning</p> <p>Den trefløjede del af ladegården ligger samme sted, men er ikke længere bygget sammen. De spredtliggende bygninger ligger i samme område, men en del er ændret i grundplanen.</p> <p>Det nordlige hus er forsvundet, mens de øvrige og møllen er bevaret</p> <p>Der er bygget enkelte nye huse og gårde i ejerlavet, ellers er bebyggelsesgraden ikke ændret.</p> <p>Andre anlæg: Haveområdet er blevet mindre</p> <p>Der er bevaret nogle slyngede vejforløb mod nord.</p> <p>Skove og vådområder: Ikke-ager arealer: Skovarealerne er bevaret, men udvidet betydeligt. Vådområderne er blevet opdyrket.</p> <p>Særlige relikter: Der skal have ligget et voldsted i skoven Amalielyst.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X		<p>Midtfløj opført o.1550, udvidet i 1742 samtidig med opførelsen af vest- og østfløjene. Restaureret 1919 og 1959-60.</p> <p>Ladegård opført 1820 efter brand. Delvis nyopført efter brand i 1932. Restaureret 1959-60.</p> <p>Møllen er nu restaurant.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer: Ændringerne i ejerlavet er hovedsageligt sket før 1885, hvad angår bygningerne. Ændringerne i ressourceområdet er hovedsageligt sket efter 1885.</p>				

Fyns Amt	Herred:	Kommune:	Sogn:
	Sunds	Svendborg	Egense

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	17 70	18 48	18 70	1903	1956	
Tønder hartkorn			160 ²⁾	67 ¹⁾	65 ¹⁾	90	77	79	73	
Bemærkninger: 1) excl. 18 tdr.htk. skovskylt. 2) Incl. jus patronatus m.m.										

Fæstegodset

			1662	1688	1770 ¹⁾	1848 ²⁾	18	1903 ³⁾		
Tønder hartkorn			824	208	985	1234		28		
Bemærkninger: 1) excl. 46 tdr.skov, omfatter i øvrigt hele baroniet Lehns fæstegods. 2) hele baroniet, excl. 101 tdr.htk. skov. 3) hele baroniet.										

			1662	1688	1781 ¹⁾	1848 ¹⁾	1870 ¹⁾	1903 ¹⁾		
Antal gårde			91	33	179	177	22	12		
Heraf i hovedgd. sognet			22	11	35	36	5	6		
Antal huse				5	169	262	112	76		
Heraf i hovedgd. sognet				4	42	52	33	30		
Fæsteenheder ialt				38	348	439	134	88		
Bemærkninger	1) hele baroniets fæstegods.									

Godsfordelingen

	1662	1781	18 48				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	17	29	19				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	11	18	16				
Antal egaliserede samlinger af gårde	1	12	14				

Hoveri

Antal hoveriagtige enheder o. 1770:	64 gårde
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spanddage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
----------	------------------	-----------------------	-----------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Hvidkilde synes anlagt som skovenestegård. Den nævnes allerede som hovedgård fra 1374. I 1500-tallet udvidedes Hvidkildes ejerlav med en kohave fra Sørup sogn og $\frac{1}{2}$ gårds jord fra Skovsbo. Før 1632 blev Hvidkildes ejerlav udvidet med nabohovedgården, Søbogårds enemærke og mølle. Herved nåede Hvidkilde op på 67 tdr.htk. i 1688 foruden 18 tdr.htk. skovskyld. Før 1725 nedlagdes yderligere en gård, muligvis identisk med Græsholm, der i 1781 regnedes til 8 tdr.htk.

I 1682 var det dyrkede areal på 314 tdr.ld., der dyrkedes i to-vangsbrug. Boniteten var god i forhold til herredsgennemsnittet, og der var god skov, eng og overdrev til gården. Besætningen var i 1682 på 40 malkekøer. Hvidkilde er oprindelig en skovgård, men efterhånden er størstedelen af ejerlavet blevet ryddet for skov.

Hvidkilde fik en tidlig godsopbygning. Fra 1560 til 1653 erhvervedes således fra kronen 21 gårde i hovedgårdens nærhed. I 1662 var godset på 91 gårde, men Hvidkilde var da ruineret af svenskekrigene, og hovedparten af godset måtte afstås til kreditorer. I 1724 blev godset på grund af gæld overtaget af kronen, der i 1725 afhændede det til Johan Lehn med halvdelen af Lindeskovs (Lehnskov), 516 tdr. bøndergods og 146 tdr. tiender. I 1730 tilkøbtes fra kronen yderligere 125 tdr.htk. bøndergods. Johan Lehn tilkøbte den resterende del af Lindeskov og nabohovedgården Nielstrup. I 1781 oprettedes heraf baroniet Lehn med i alt 1074 tdr.htk. bøndergods. De i alt 179 bøndergårde lå smukt arronderet omkring de 3 hovedgårde, og hovedparten af landsbyerne var egaliseret.

Hvidkilde synes fra "Arilds Tid" at have haft patronatsret til Egense kirke. I 1647 tilkøbtes Sørup kirke. I 1781 blev Hvidkilde hovedbesiddelsen i baroniet Lehn.

b. Efter cirka 1800:

Hvidkildes hovedgårdsejerlav var o.1800 på 789 ha. Omkring 1900 opgøres avlsgårdens areal til 408 ha, hvoraf 390 ha var agerjord og 16 ha engjord. Skovarealet, der hørte under hele baroniet, blev opgjort til 1303 ha. I 1987 hørte der 1821 ha til Hvidkilde, hvoraf de 339 ha var agerjord, mens skoven omfattede ca. 1482 ha.

Fæstegodset, der hørte under baroniet, var i 1848 på ikke mindre end 1234 tdr.htk., fordelt på 177 gårde og 262 huse. Det meste af godset undtagen Heldagergård var beliggende omkring de tre hovedgårde i baroniet. Det havde bevaret sit egaliserede præg helt op til 1848. Frasalget af fæstegods blev først påbegyndt i anden halvdel af 1800-tallet. I 1903 var der endnu en mindre rest tilbage. O.1800 var der 64 gårde med hoveripligt til hovedgården, denne pligt afløstes senere af en pengeydelse. O.1900 blev avlsgården drevet af 24 faste folk og 8 daglejere.

Hovedgårdstaksten steg ca. 15 tdr.htk. i løbet af 1800-tallet. I 1848 opgøres den til hele 90 tdr. htk., men heri er givetvis regnet en af avlsgårdene, som der var en del af i baroniet. Det kan dog også dreje sig om en jordforøgelse, der senere er blevet plantet til med skov.

Jorden var o.1800 delt op i 7 marker, hvoraf de 3 blev besæet årligt. O.1900 var der to skifter på henholdsvis 8 og 6 marker. I begge skifter var 3 af markerne henholdsvis brak eller med kløver og græs. Besætningen var da på 200 køer og 80 stk. ungvæg og kalve. Der blev årligt produceret 150 fedesvin.

Hvidkilde indgik som tidligere nævnt i et baroni, der o.1900 bestod af hovedgårdene Hvidkilde, Nielstrup, Lehnskov, avlsgårdene Heldagergård, Lehnshøj og godset Kiding ved Slesvig. Begtrup oplyser o.1800, at baroniet havde drejels- og olmerdugs-fabrikker. Baroniet havde også indtægter fra konge- og kirketiende, der o.1900 opgøres til 146 tdr.htk. Baroniet blev afløst i 1925. Der blev i den anledning afgivet jord fra godset Kiding. På samme tidspunkt solgte man Lehnskov, Heldagergård, Teglværksgården. Lehnshøj er først blevet solgt fra senere. Hvidkilde avler i dag korn og frø. Skovene drives dels ved traditionelt skovbrug, dels med juletræer og pyntegrønt.

↓
Lehnshøj gennemført
i jern i 1988

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering:

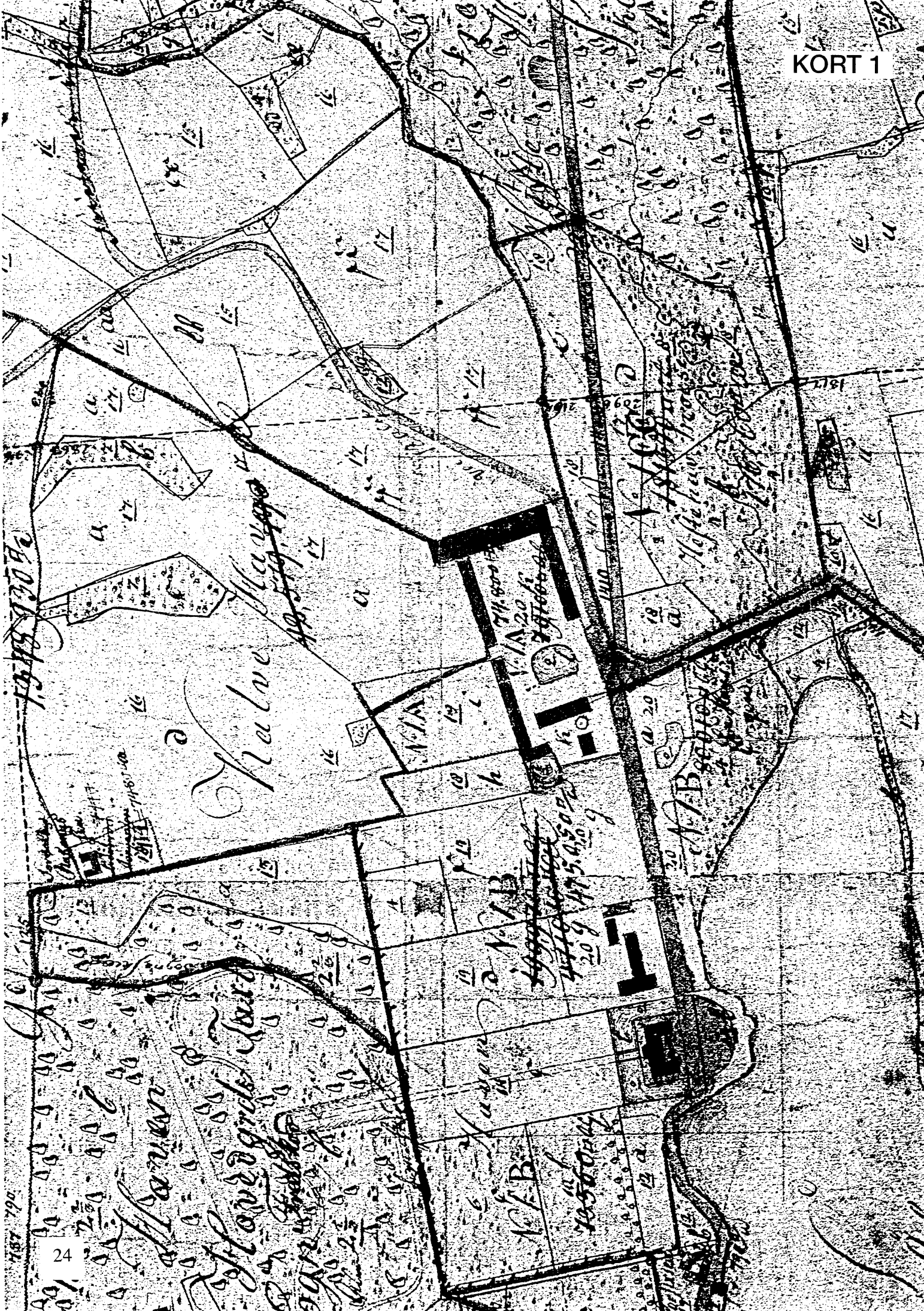
særlig interesse

- Hvidkilde er anlagt som skovenestegård. Den omtales allerede som hovedgård i 1300-tallet. Hvidkilde er orienteret mod Hvidkilde sø i randen af ejerlavet. Hvidkilde er af karakter en skovgård. I 1500-tallet udvidedes Hvidkilde med jord fra Sørup og Skovsbo, og før 1632 inddrogtes nabohovedgården Søbo. Hvidkilde blev herved en af Fyns største hovedgårde.
- Godstilliggendet var o.1660 på 91 gårde, men godset opsplittedes efter svenskekrigene. En fornyet godssamling satte ind i 1700-tallet, hvor nabohovedgårdene Nielstrup og Lehnsskov tilkøbtes. Herved opnåedes et smukt arronderet og egaliseret godstilliggende. Allerede tidligt fik Hvidkilde patronatsret til Egense og Sørup sogne. I 1781 ophøjedes det samlede gods til baroniet Lehn.
- Hvidkildes hovedgårdsjord er endnu intakt bevaret. Frasalget af fæstegods skete i hovedsagen fra 1850 til 1870.
- Hvidkildes hovedbygning er fra ca. 1550 og udvidet i 1700-tallet. Ladegården stammer fra 1820 og 1900-tallet.

Samlet drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med en meget lang udviklingshistorie med særdeles mange karakteristika og stor indflydelse på egnens udvikling.

Relikt-vurdering: stor interesse

- Hovedbygningen fra 1500-tallet og 1700-tallet er velbevaret. Ladegården er opført 1820 og delvis nyopført efter brand i 1932. Møllen ved hovedgårdsanlægget er bevaret.
- Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Skovarealerne er blevet udvidet. Der er bevaret nogle slyngede vejforløb.
- Særlige relikter: -
- Arkæologiske interesser: tomten af hovedgården Søbo med tilhørende mølle.

1887 790

24

Handwritten text: Korte 1

Handwritten text: Korte 2

Handwritten text: Korte 3

Handwritten text: Korte 4

Handwritten text: Korte 5

Handwritten text: Korte 6

Handwritten text: Korte 7

Handwritten text: Korte 8

Handwritten text: Korte 9

Handwritten text: Korte 10

Handwritten text: Korte 11

Handwritten text: Korte 12

Handwritten text: Korte 13

Handwritten text: Korte 14

Handwritten text: Korte 15

Handwritten text: Korte 16

Handwritten text: Korte 17

Handwritten text: Korte 18

Handwritten text: Korte 19

Handwritten text: Korte 20

Handwritten text: Korte 21

Handwritten text: Korte 22

Handwritten text: Korte 23

Handwritten text: Korte 24

Handwritten text: Korte 25

Handwritten text: Korte 26

Handwritten text: Korte 27

Handwritten text: Korte 28

Handwritten text: Korte 29

Handwritten text: Korte 30

Handwritten text: Korte 31

Handwritten text: Korte 32

Handwritten text: Korte 33

Handwritten text: Korte 34

Handwritten text: Korte 35

Handwritten text: Korte 36

Handwritten text: Korte 37

Handwritten text: Korte 38

Handwritten text: Korte 39

Handwritten text: Korte 40

Handwritten text: Korte 41

Handwritten text: Korte 42

Handwritten text: Korte 43

Handwritten text: Korte 44

Handwritten text: Korte 45

Handwritten text: Korte 46

Handwritten text: Korte 47

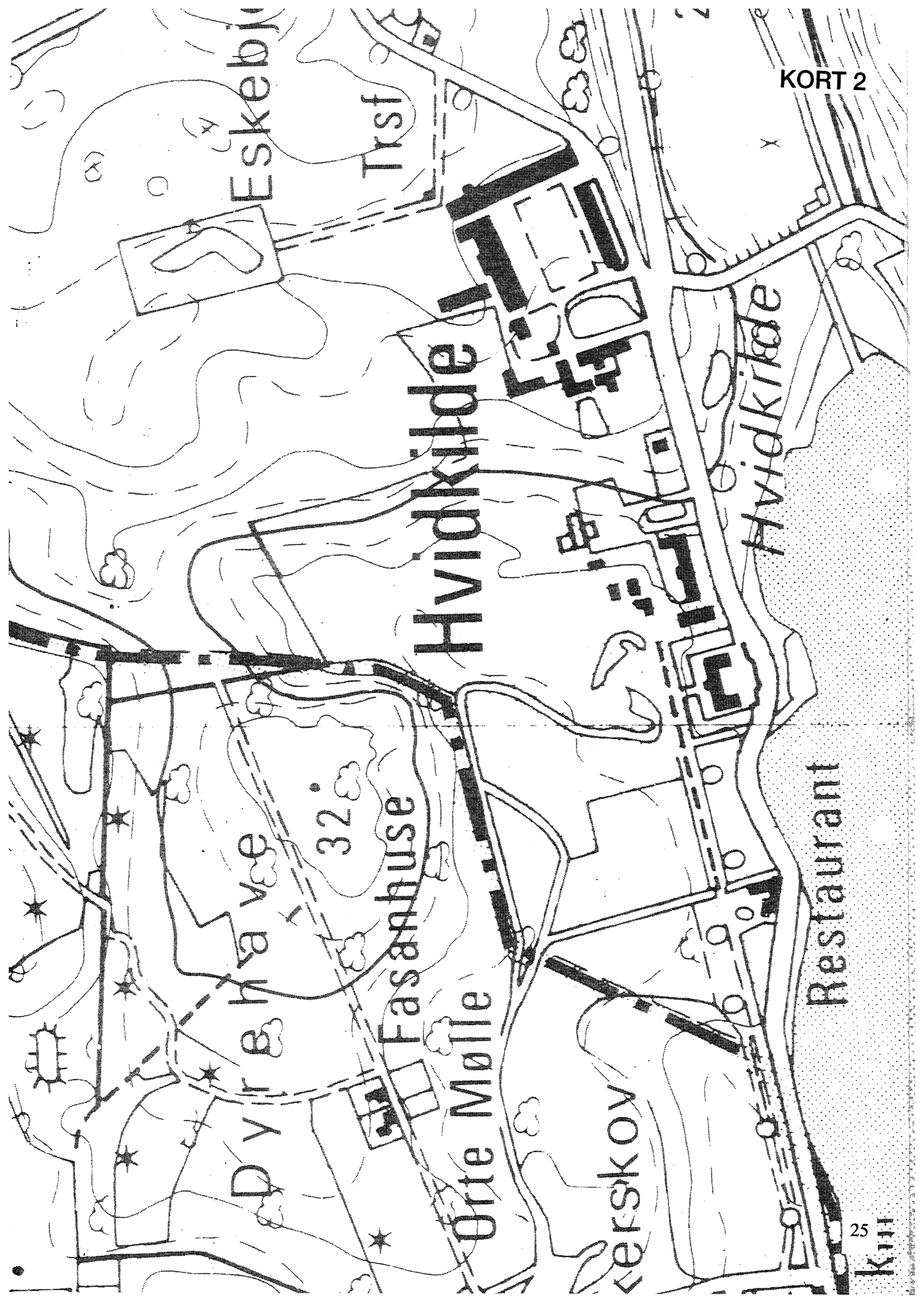
Handwritten text: Korte 48

Handwritten text: Korte 49

Handwritten text: Korte 50

Handwritten text: Korte 51

Handwritten text: Korte 52

Eskebjerg

Trst

Hvidkilde

Hvidkilde

Dyrbyvej

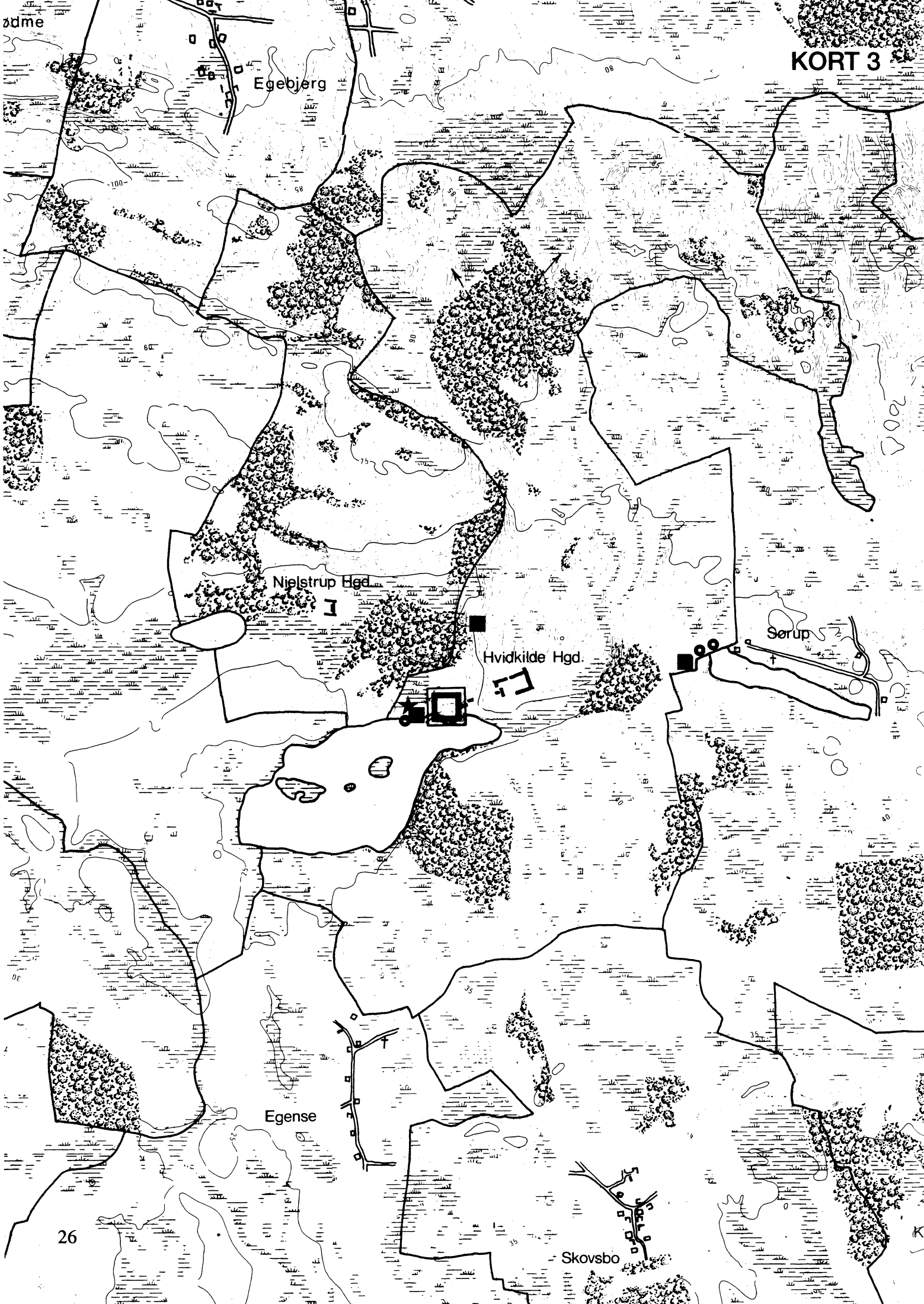
32.

Fasanhus

Orte Mølle

erskov

Restaurant

Egebjerg

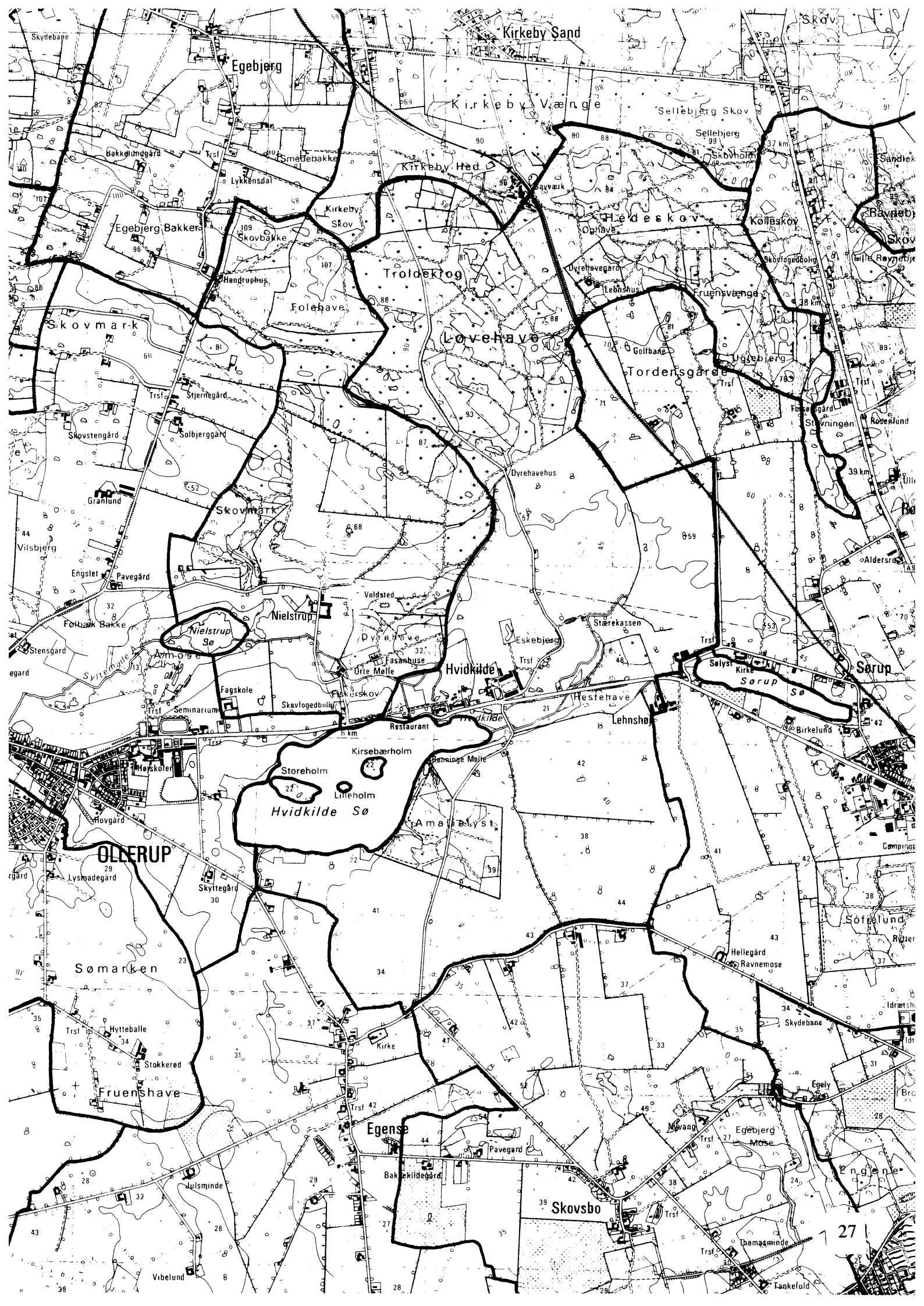
Njølstrup Hgd.

Hvidkilde Hgd.

Sørup

Egense

Skovsbo

Skydebane

Kirkeby Sand

Skov

Egebjerg

Kirkeby Vænge

Sellebjerg Skov

Bakkelundgård

Smedebakke

Kirkeby Hed

Sellebjerg

Skovhørn

Egebjerg Bakker

Skovbakke

Kirkeby Skov

Hedeskov

Køllaskov

Sandhøj

Høndruphus

Troldekrøg

Dyrehavegaard

Fruensvænge

Folehave

Løvehave

Tordersgård

Ugebjerg

Skovmark

Skovmark

Skovstengård

Solbjerggård

Skovmark

Valdsted

Dyrehavehus

Golfbane

Fuglebjerg

Grønlund

Vilsbjerg

Engstet

Pavegård

Nielstrup

Dyrehave

Eskebjerg

Størekassen

Stensgard

Følback Bakke

Nielstrup Sø

Nielstrup

Dyrehave

Hvidkilde

Hestehave

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Stensgard

Syltehus

Fagsskole

Skovfogedbolig

Fasanhus

Ørte Mølle

Eskebjerg

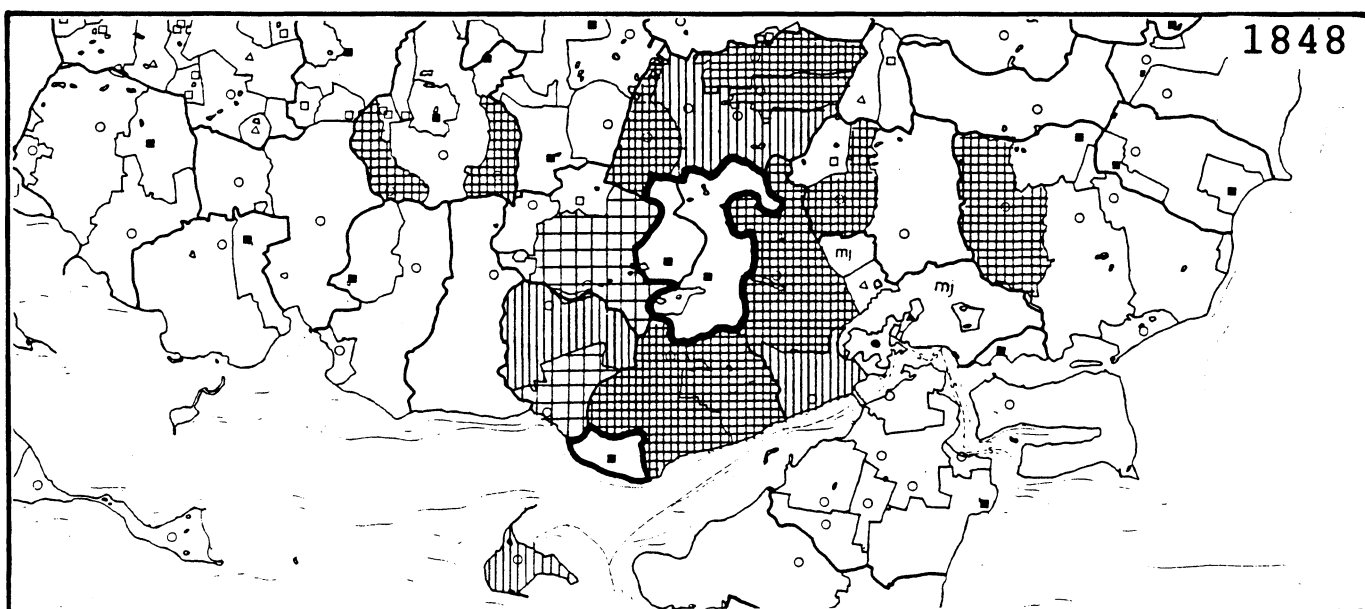
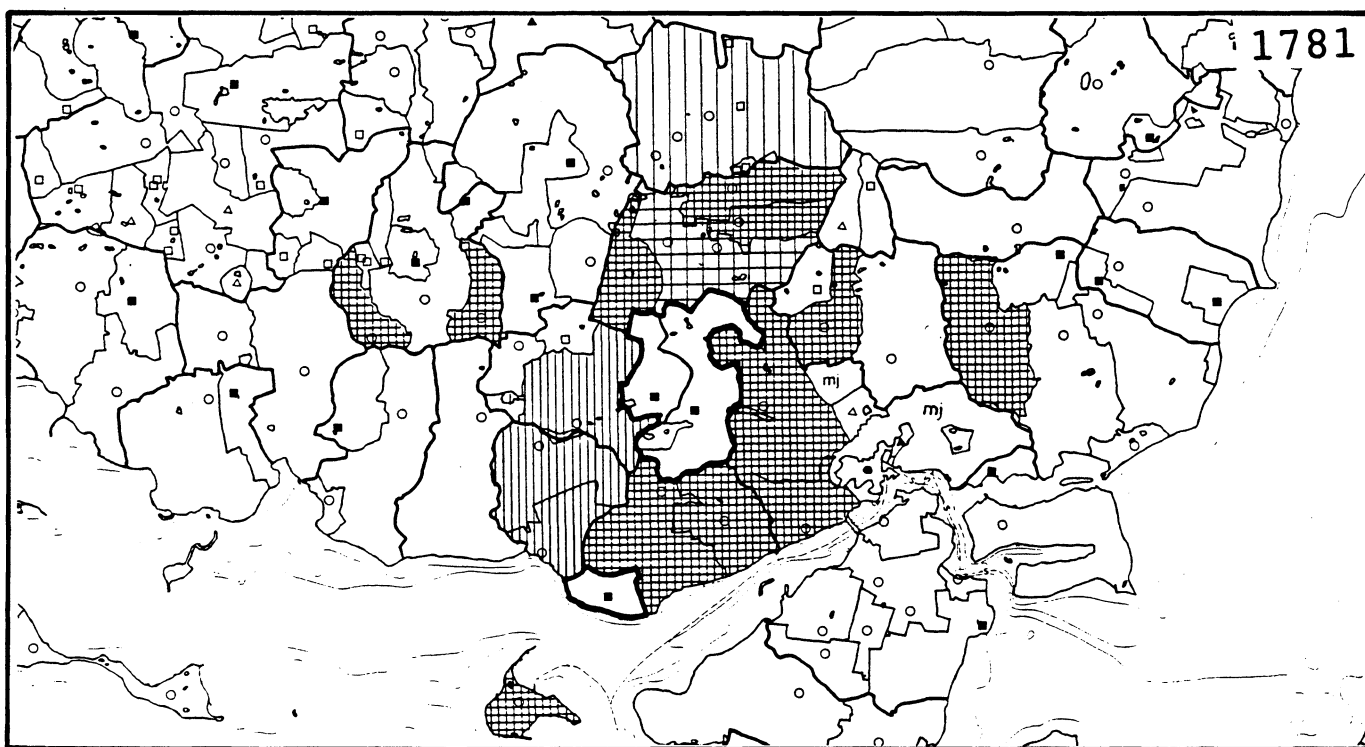
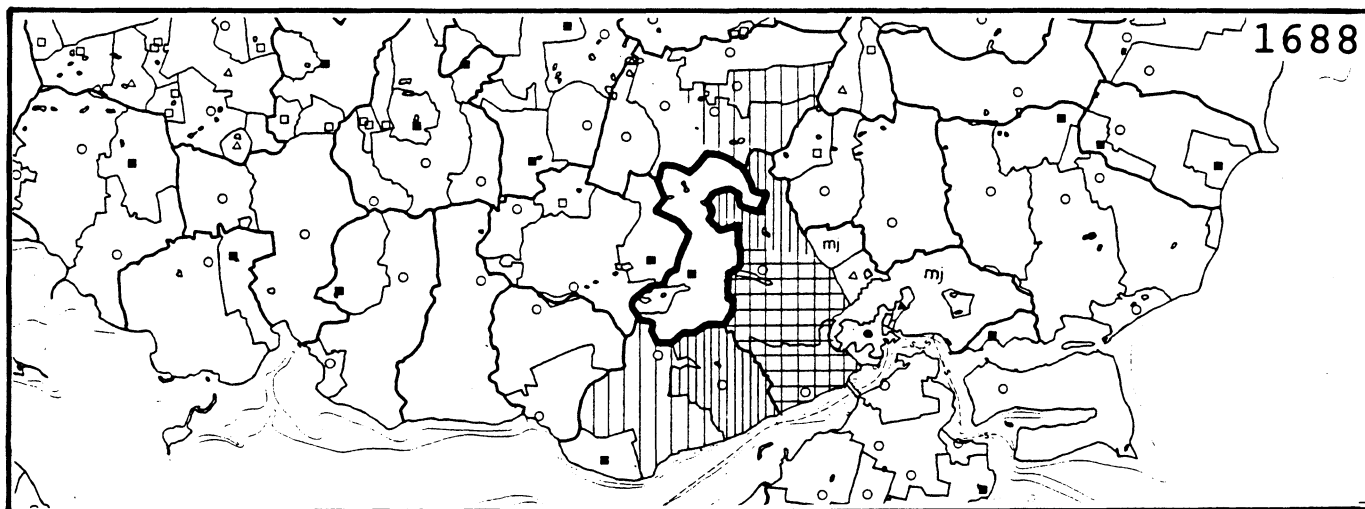
Størekassen

Sørup Kirke

Sørup Sø

Sørup

Hvidkilde

Klingstrup

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Skårup
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Navn: Klingstrup	Tidligere navn:
----------------------------	------------------------

Bemærkninger: Klingstrup har navn efter den landsby, som hovedgården er opstået af. Navnet Klingstrup ses første gang 1351 i formen Klinstrup. Navnets oprindelse er usikker, men me-nes at komme af det oldnordiske mands- eller tilnavn Klængir, der skulle betyde den, der hænger sig fast, forfølger, plager. Efterledet er torp, der betyder udflytterbebyggelse. Nævnt som Kleinstrupgård 1542.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: landsbyhovedgård (nedlagt landsby)
--	--

Bemærkninger: Ifølge en jordebog fra 1668 var der "i fortiden" i Klingstrup 5 gårde og et hus.
Landsbyen var oprindelig udparcelleret fra Skårups ejerlav.

Ejere:	
1536 Kronen	
1577 Johan Bockholdt	Fælles ejer med nabogården
1599 Bendix Hartvigsen	Vejstrupgård 1791-1810
1621 Claus Brockenhuus	
1637 Henning Walkendorff	1853 delt i Gammel og Ny
1722 Erik Skeel	Klingstrup.
1725 Børge og Henning Walkendorff	Ny Klingstrups ejerrække
1791 Hans Koefoed	gengivet nedenfor:
1799 Frederik Christian af Augustenborg	
1801 tilbage til Hans Koefoed	
1803 Rasmus Rasmussen	1853 P. L. Mayntz
1811 Christen True	1888 H. Clausen
1837 R. og H. Langkilde samt P. Mayntz	1898 L. Hansen
1877 Hans Laesen	1911 P. Jacobsen
1910 Margrethe Holck	1922 E. S. Schwensen
1915 konsortiet Melgaard og Søn	1937 W. Schulin-Zeuten
1916 H. Tvede	1946 M. Larsen
1922 C. J. Nielsen	
1995 J. Schiøttz-Christensen	

Historiske tildragelser:

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Skårup
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Ejerlavet omkring år 1800

a. **Hoved- og avlsbygninger:** Hoved- og avlsbygningerne ligger tæt, men udgør ikke et samlet anlæg. Hovedbygningen, der ligger sydligst, er et tofløjet anlæg med en mindre bygning mod nord. Avlsbygningen er et trefløjet anlæg åbent mod øst.

b. Placering i ejerlavet:

Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord med større indhold af skov.

Placering: Randplaceret

Orientering: Hovedgården ligger på overgangen mellem ager og eng

c. Øvrige bygninger i ejerlavet:

Umiddelbart sydøst for hovedgården ligger der et voldanlæg. Der er kun aftegnet et enkelt hus ved den vestlige ejerlavsgrense.

Driftsøkonomi

a. **Areal år 1800:** 299 ha

Antal marker: 6

heraf i årlig brug: 3

b. **Dyrket areal år 1682:** 142 tdr.l.d. **Vangebrug:** 2/1

Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):

1. bon: 22 1. + 2. bon: 74 eng: 8 skov: 14 græs: 2

Bemærkninger: Besætning 1682: 44 malkekøer, 14 ungnød.

Jordbundsforhold og afgrænsning

Landskabsform: K. Østfyn. Moræneflade med erosionsdal og terrænskrænter.

Jordbund: Moræneler med ferskvandstørv og -dynd.

Naturlig afgrænsning:

Ejerlavet er ikke naturligt afgrænset mod øst.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Skårup
----------	------------------	-----------------------	-----------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen er stadig et tofløjet anlæg, men den vestlige fløj er blevet forskudt en smule</p> <p>Ladegården er ikke længere 3-fløjet, men består nærmest af to 2-fløjede anlæg</p> <p>Huset mod vest ligger der stadig</p> <p>Bebyggelsesgraden er ændret mod syd, hvor der ligger spredtliggende huse. Umiddelbart øst for hovedgården er der bygget et "nyt" Klingstrup.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Parken er blevet udvidet en del</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Gærderne omkring skovene er bevaret</p> <p>Ikke-ager arealer: En stor del af skovområderne er bevaret, men vådområderne er forsvundet, bortset fra et område mod nord i skoven.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Voldanlægget er ikke bevaret</p> <p><i>[Handwritten signature]</i></p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X	X	<p>Hovedbygning opført 1820 og restaureret i 1927</p> <p>Ladegård opført 1643. 1728 ny søndre fløj. 1820 ny østlig fløj. Forbedret i 1917.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Ændringerne ved hoved- og avlsbygningerne er sket før 1888. I 1888 fremstår avlsgården som et regelmæssigt 3-fløjet anlæg. Ny Klingstrup er opført på dette tidspunkt, men ændringerne i bebyggelsesgraden og i ressourcernes sammensætning er først sket efter 1888.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Skårup
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662 ³⁾	1688 ²⁾	1770 ¹⁾	18 34	18 70	1903	1956	
Tønder hartkorn			82	33	37	32	30	29	29	

Bemærkninger: 1) excl. skovskyld på 2 tdr.htk.
2) excl. skovskyld på 4 tdr.htk. og 2 tdr. mølleskyld.
3) 1664: 41 tdr.htk. foruden jus patronatus m.v.

Fæstegodset

			1662	1688	17 70	18	18	1903		
Tønder hartkorn			294	300	276					

Bemærkninger:

	1564	1641	1662	1688	17 71	18	18	1903		
Antal gårde	7	31	33	45	52					
Heraf i hovedgd. sognet	7	30	33	25	41					
Antal huse	1 ml.	3		10	37					
Heraf i hovedgd. sognet	1 ml.	3		5	31					
Fæsteenheder ialt	8	33		55	83					
Bemærkninger										

Godsfordelingen

	1662	17 71	18				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	4	14					
Heraf samlinger på min. 3 gårde	3	2					
Antal egaliserede samlinger af gårde	2	2					

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770: 38 gårde

Hoveriets omfang pr. gs. gård:

- a) pløjedage
- b) spandage
- c) gangdage

Bemærkninger:

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Skårup
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Udviklingsbeskrivelse**a. Indtil cirka 1800:**

Landsbyhovedgården Klingstrup nævnes fra 1351. I 1564 var der foruden hovedgården 7 gårde og 1 mølle i landsbyen. I 1568 nedlagdes 2-3 gårde, og o.1621 nedlagdes de sidste gårde i landsbyen, ligesom der blev inddraget 25 tdr.ld. agerjord af Skårup og Ø.Åby marker. Klingstrup nåede herved op på 33 tdr.htk. foruden 4 tdr. skovskyld og 2 tdr. mølleskyld i 1688. Før 1770 øgedes gården yderligere med 2-4 tdr.htk.

Det dyrkede areal var i 1682 på 142 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Der var god eng og skov til gården, der da havde en besætning på 44 malkekøer og 14 ungnød. Af type er Klingstrup en korngård, men med gode skovressourcer.

Fra 1351-1437 nævnes adelige ejere af Klingstrup, der siden blev et len under Odense bispen, hvorfra det ved reformationen i 1536 kom til kronen. I 1564 bestod det lille landsbygods foruden hovedgården af 7 hoveriydende småbrug, gardsæder, og 1 mølle i landsbyen. I 1577 afhændede kronen godset, og i 1580 erhvervede Klingstrup fra kronen 16 gårde, hvoraf 15 i Skårup sogn. I 1640'erne afhændede kronen yderligere 12 gårde og 2 huse i Skårup sogn til Klingstrup, der på denne vis byggedes op til et jævnt stort gods. I 1771 lå 41 af godsets 52 gårde samlede i Skårup sogn. De store landsbyer Skårup og Ø.Åby var allerede egaliserede i 1662. O.1580 fik Klingstrup patronatsret til Skårup kirke. En ny hovedbygning opførtes 1631, der blev nedbrudt i 1802. I 1637 erhvervedes Klingstrup af Henning Walkendorf, der opførte ny ladegård og indrettede hospital i Skårup. Nordøst for Klingstrup ligger det gamle voldsted, hvoraf kun svage spor er bevaret.

b. Efter cirka 1800:

Hovedgårdsejerlavet var o.1800 på 299 ha. I 1853 blev gården Ny Klingstrup oprettet umiddelbart øst for det oprindelige Klingstrup. Sidstnævnte havde o. 1900 et areal på 222 ha, hvoraf 153 ha var ager og 56 ha skov. Arealet er siden blevet forøget en smule, så det i 1987 var på 238 ha, hvoraf 157 ha var ager, 7 ha eng og 74 ha skov.

Omkring 1770 var der 38 hoveripligtige gårde til Klingstrup. Fæstegodset blev solgt fra allerede i løbet af de to første 10-år af 1800-tallet. Omkring 1900 blev godset drevet af 10 faste folk, 5 daglejere og 8 polakker om sommeren.

Hovedgårdstaksten faldt i perioden 1770 til 1903 fra 37 tdr.htk. til 29 tdr.htk., hvorefter den forholdt sig stabilt. Allerede omkring 1800 overførte den daværende ejer en del af hovedgårdsparcellen til Vejstrup. Samtidig blev hovedbygningen nedbrudt, og størstedelen af fæstegodset overført til Vejstrup. Der byggedes dog få år efter en ny hovedbygning.

Jorden var o.1800 delt op i 6 marker, hvoraf de 3 blev besået årligt. Omkring 1900 var der 8 marker, hvoraf de 5 blev besået årligt, 1 lå brak og 2 lå med kløver og græs. Besætningen var da på 80 køer og 40 stk. ungvæg og kalve. Der produceredes 50 fedesvin årligt.

Jorden bruges i dag til korn og frøavl. Skoven drives som traditionelt skovbrug.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Skårup
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

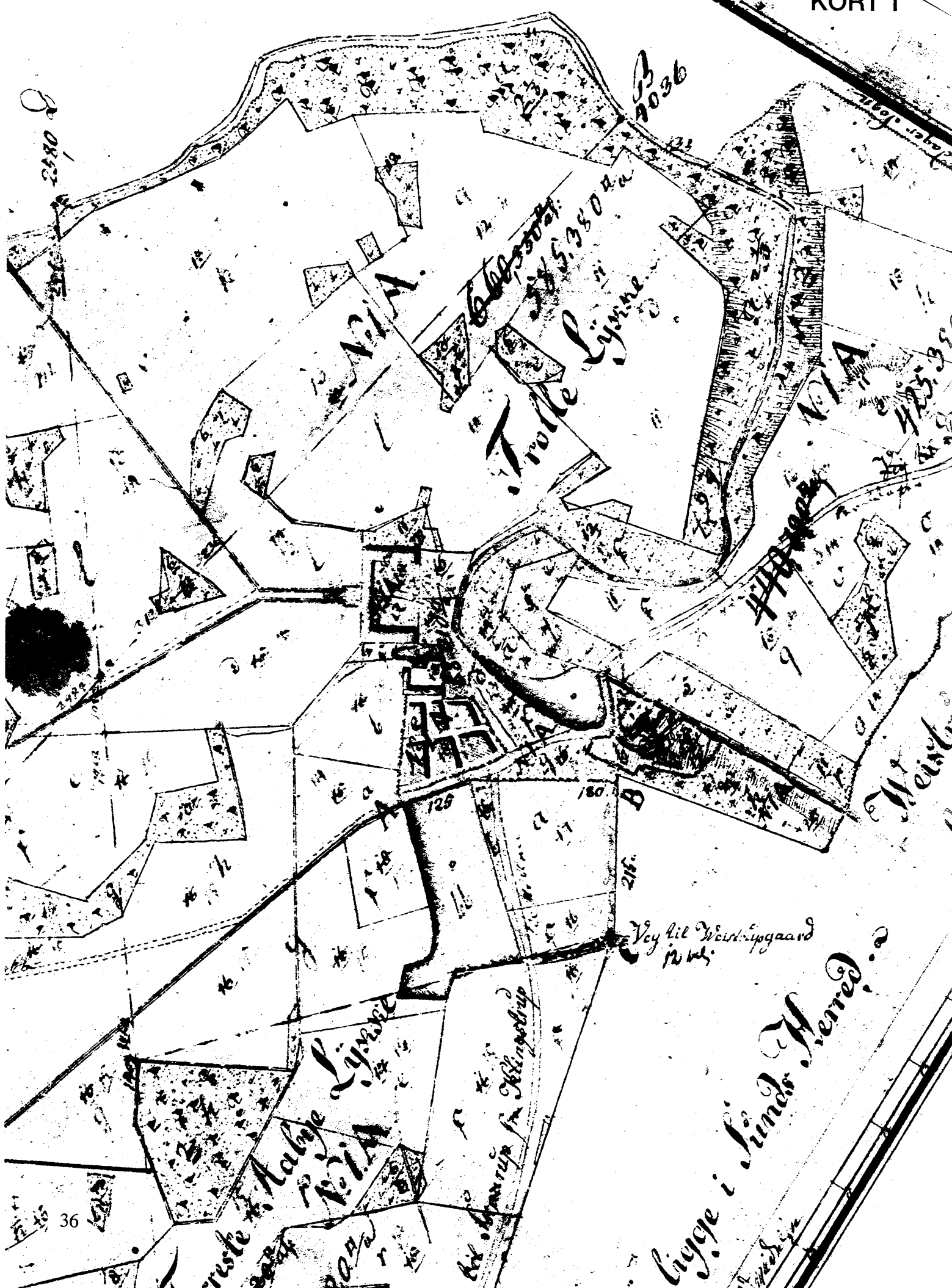
Typologisk vurdering: stor interesse

1. Klingstrup kendes som landsbyhovedgård fra midten af 1300-tallet. Fra 1568 til 1621 nedlagdes resten af landsbyen, ligesom nabobyerne måtte afgive jord. Klingstrup blev herved en middelstor hovedgård. Klingstrup er randplaceret i sit ejerlav ned til åen, der driver Klingstrup mølle. Af karakter er Klingstrup en korngård med middelgod skov.
2. Fra 1580 til 1650 byggedes Klingstrup op fra et beskedent landsbygods til et jævnt stort godskompleks med 30-50 gårde og jus patronatus til Skårup kirke. I Skårup anlagdes et hospital, og de nærmeste landsbyer egaliseredes.
3. I 1791 samledes godset med Vejstrupgård, der nedrev Klingstrupgård og overførte jord og fæstegods til Vejstrup. Klingstrup opstod dog på ny, men i 1853 blev Ny Klingstrup udparcelleret. Fæstegodset blev allerede solgt fra o.1800.
4. Den nuværende hovedbygning er opført 1820. Ladegården er opført i 1643, 1728 og 1820.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med mange udviklingsmæssige karakteristika.

Relikt-vurdering: stor interesse

1. Den nuværende hovedbygning er opført 1820. Ladegården fra 1643 og 1728 er delvis bevaret, en fløj stammer fra 1820. Haven er bevaret.
2. Ejerlavet er noget præget af nybebyggelse, Skovarealerne er bevaret, men vådområderne er opdyrkede.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: Det gamle Klingstrups voldsted, tomten af Klingstrup mølle og landsby.

55

63

Klingstrup

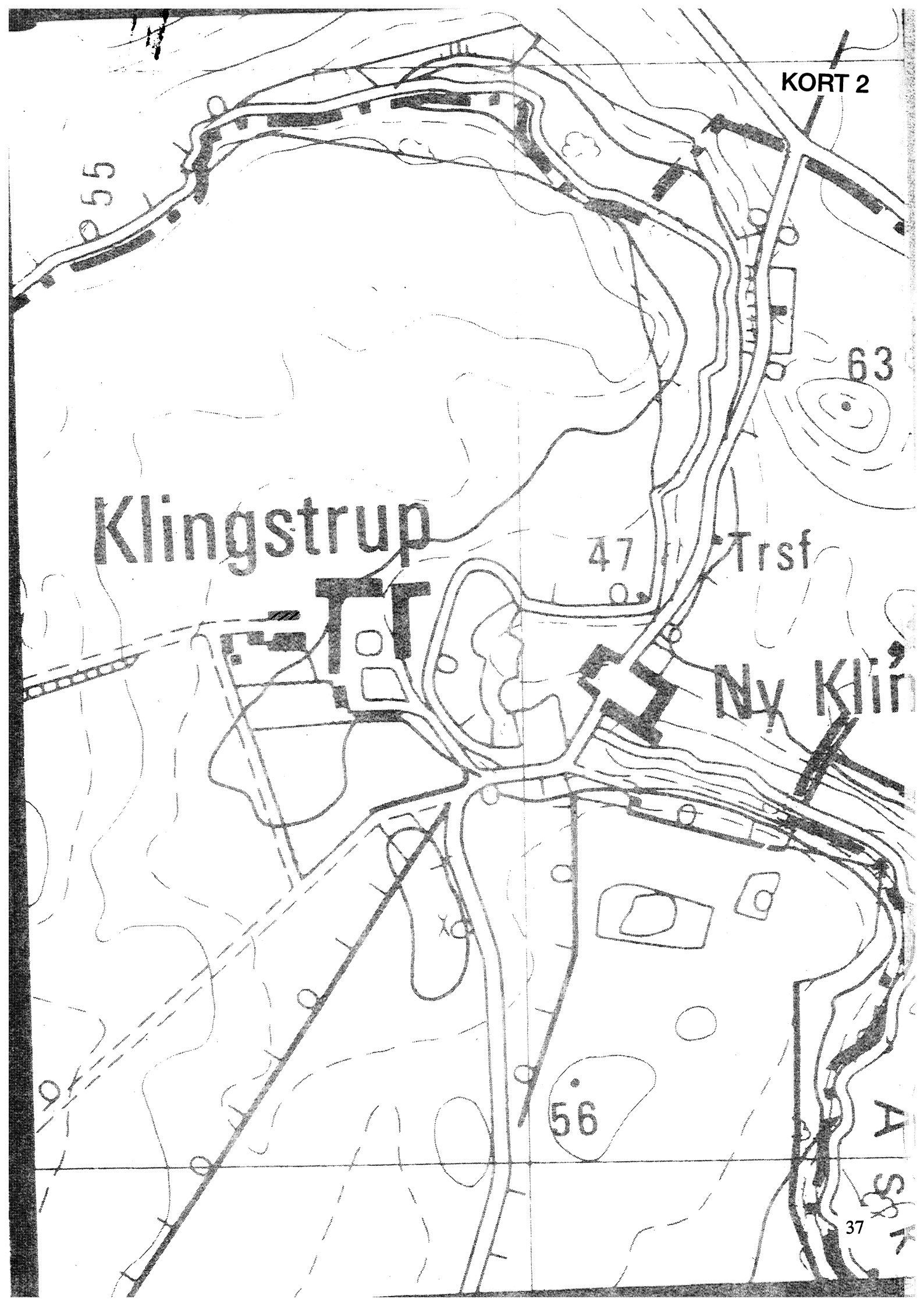
47

Trsf

Ny Klin

56

A S V

KORT 3

Lakkendrup

Brudager

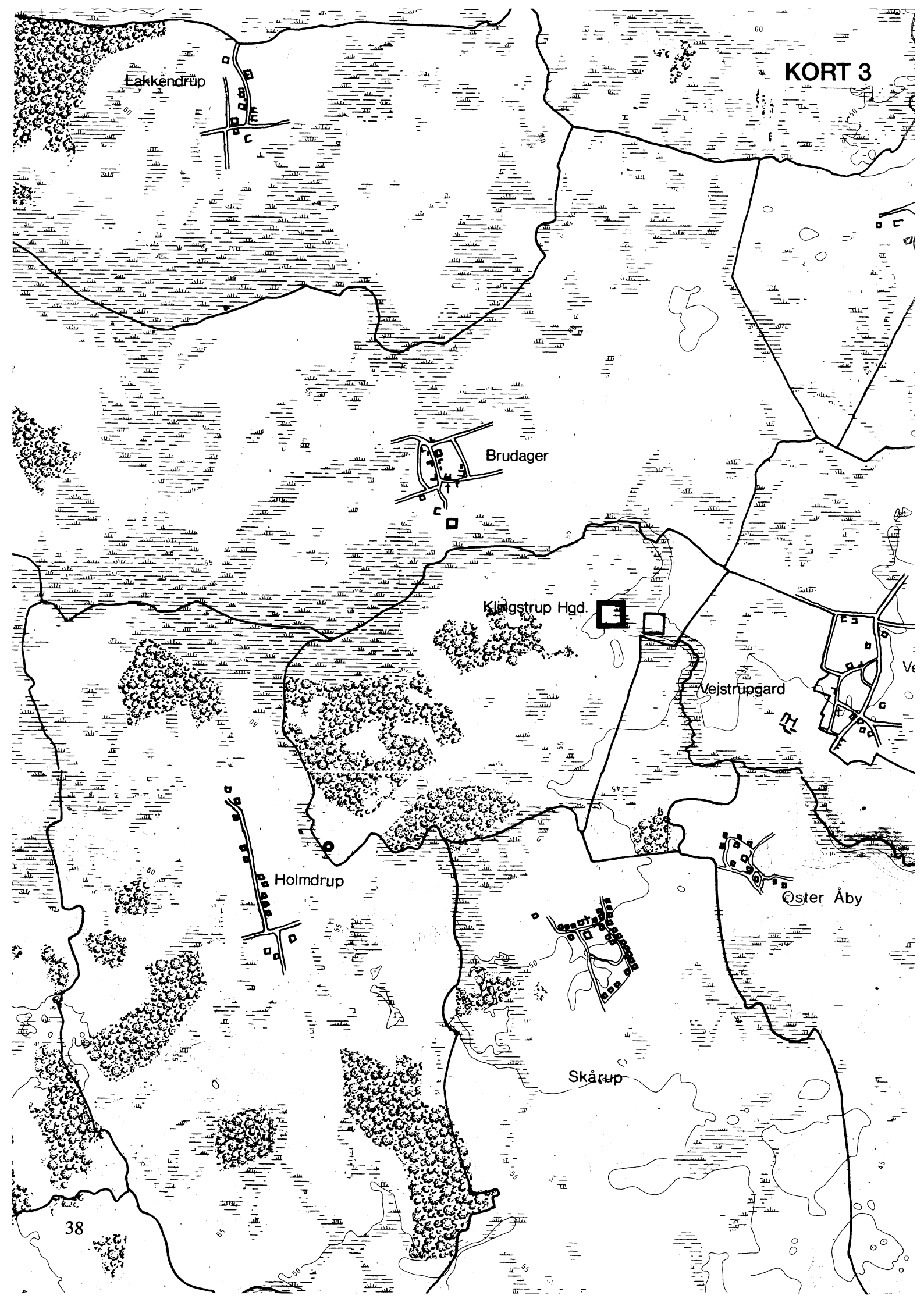
Klingstrup Hgd.

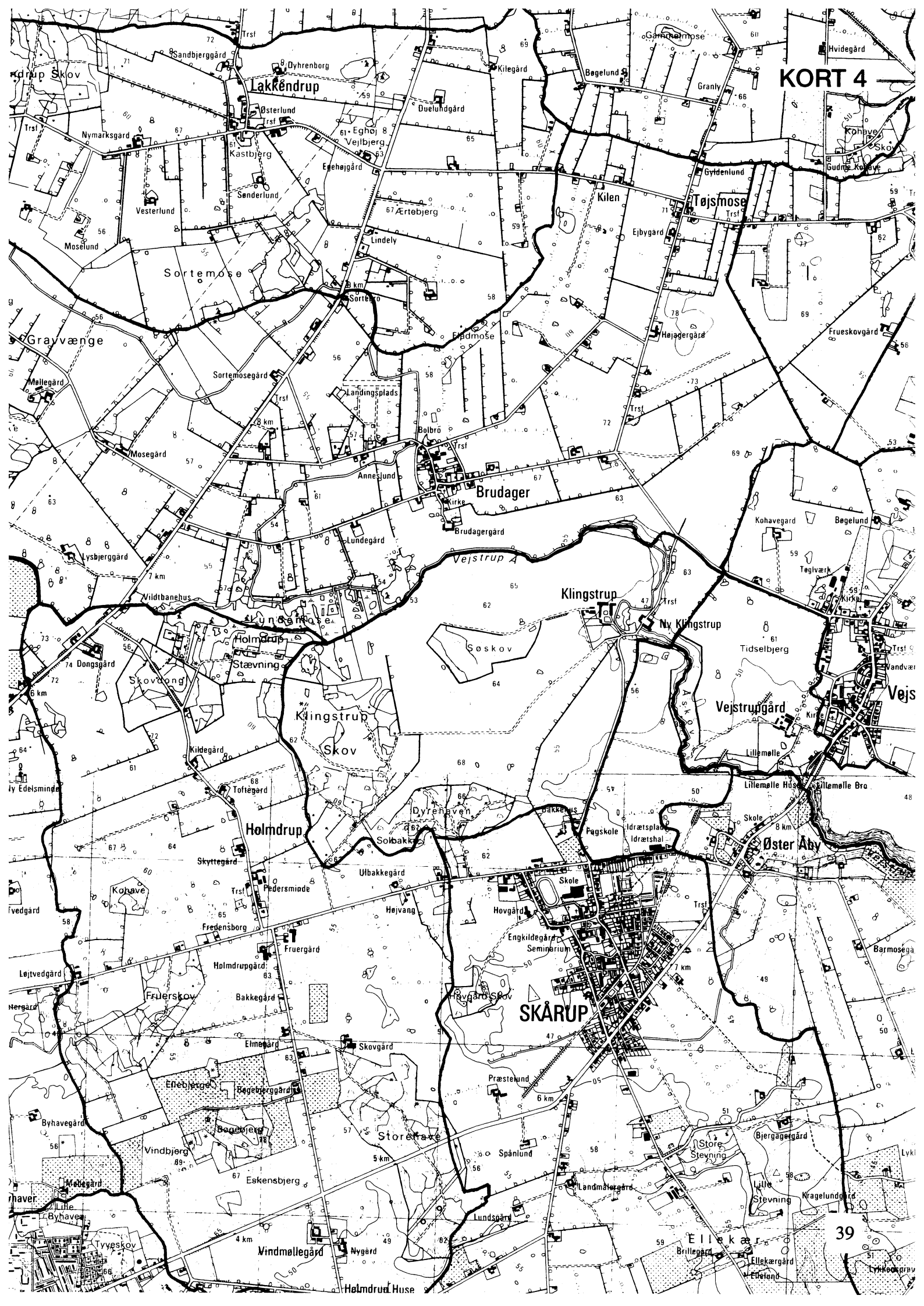
Vejstrupgard

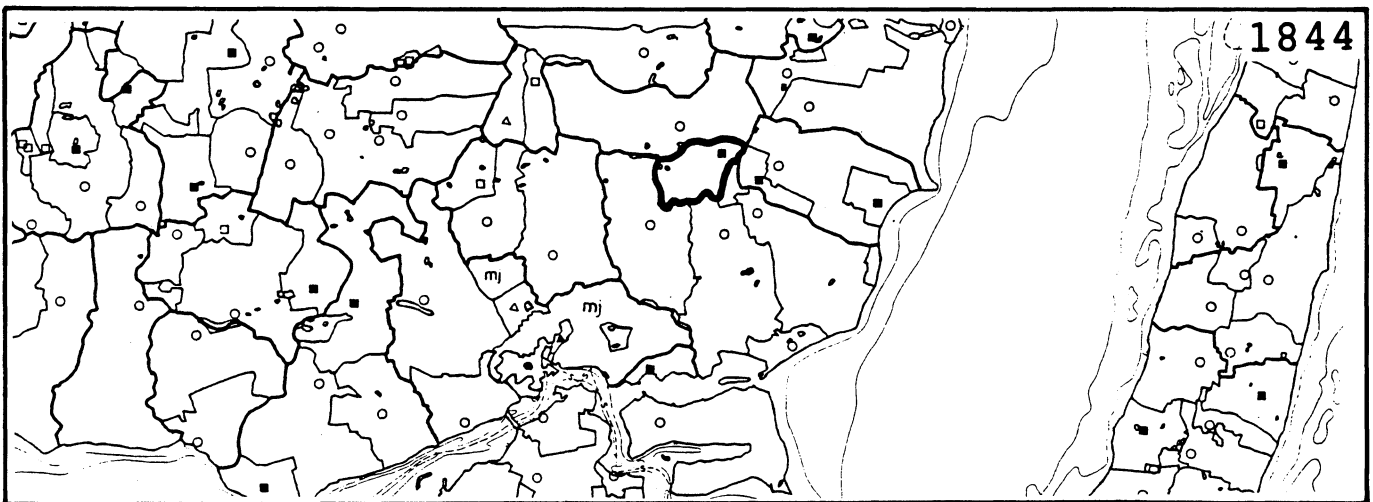
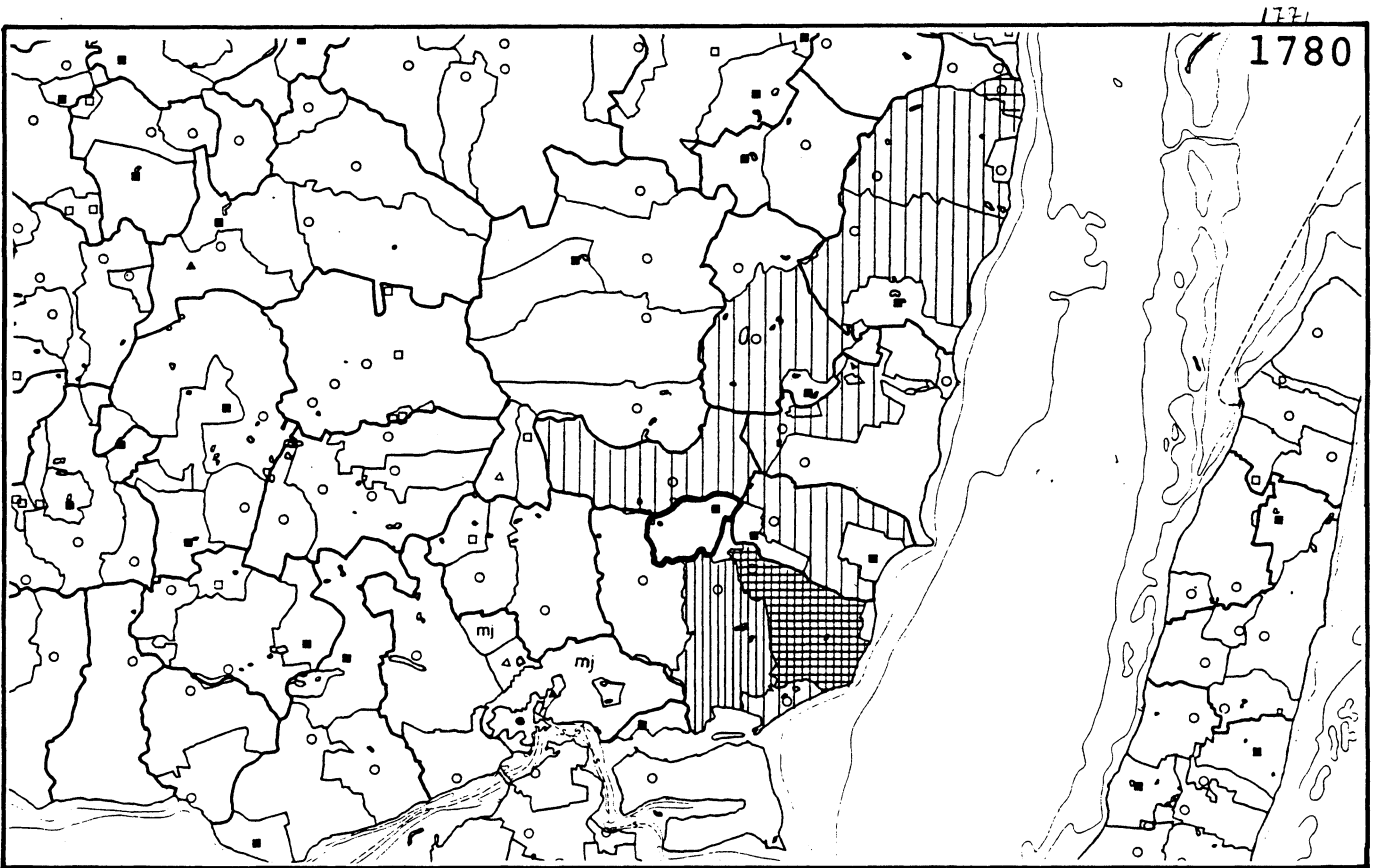
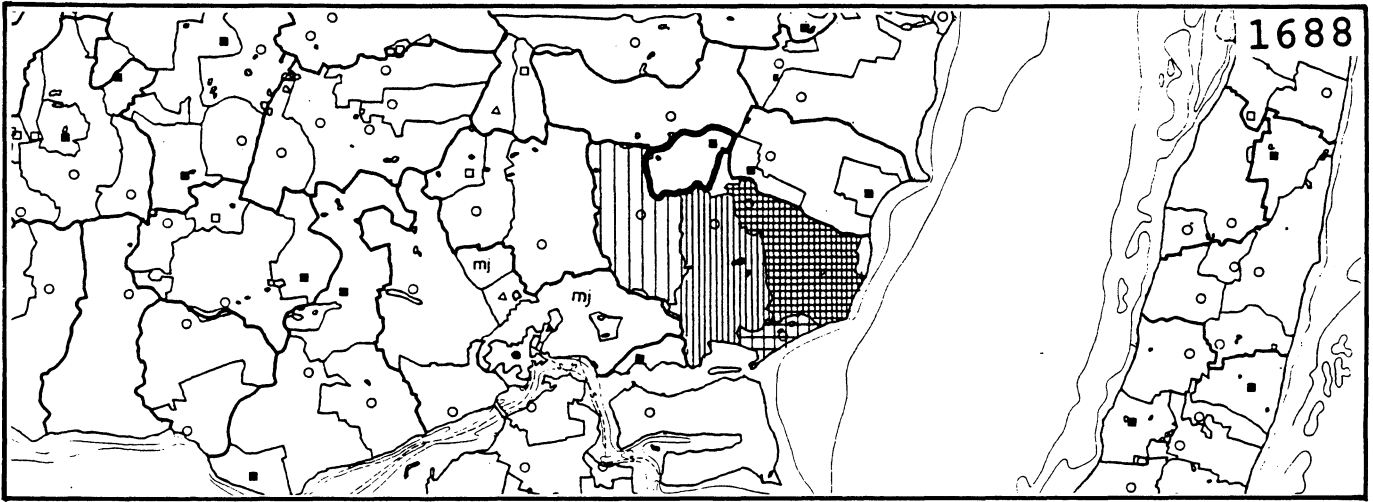
Holmdrup

Øster Åby

Skårup

Lehnskov

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Navn: Lehnskov	Tidligere navn: Lindskov
--------------------------	------------------------------------

Bemærkninger: Lindskov nævnes første gang 1412 i formen Linndskoue. Ved baroniets oprettelse 1781 ændredes navnet til Lehnskov. Forledet er træarten lind.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård
--	----------------------------------

Bemærkninger: Oprettelsen af Lehnskov er sket ved rydning af skov i kystzonen. Oprettelsen af hovedgården er sket i Egenses ejerlav.

Ejere:	
1412 Jesper Jakobsen Basse	Fælles ejer med nabogården
1500-tallet slægten Nordby	Hvidkilde 1727-1925.
1552 Bent Nordby	
1610 Hans Kaas	Under baroniet Lehn 1781-
1696 Valdemar Gabel en part,	1925.
den anden part ejedes af Aksel	
Krantz, senere af Hans Schousboe.	
1727 købtes denne part af Johan Lehn,	
og Lehnskov havde herefter fælles	
ejere med Hvidkilde til 1925.	
1925 K. Brandt	
1987 C. Brandt	
1995 H. M. Frederiksen	

Historiske tildragelser:

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hoved- og avlsbygningerne består af to 2-fløjede bygninger øst og vest for indkørslen, to mindre enkeltliggende bygninger mod syd og fire små bygninger henholdsvis øst og vest for hovedanlægget. Søen mod nord er blevet delt i to.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke ændret meget, idet der kun er bygget enkelte nye huse.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haveområdets beliggenhed er ændret</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Ikke-ager arealer: En del af skovarealerne er bevaret, men vådområderne er opdyrket</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X	X	Hovedbygning opført 1885.
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Ændringerne ved bygningerne er hovedsageligt sket før 1888, mens ændringerne ude i ressourceområdet er sket efter 1888.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770 ¹⁾	1848	1870	1903	1956	
Tønder hartkorn			36	21	20	22	26	27	28	
Bemærkninger: 1) excl. 2 tdr.htk. skov.										

Fæstegodset

			1662	1688 ³⁾	1770 ¹⁾ 2)	1848 ¹⁾ 3)	18	1903 ¹⁾		
Tønder hartkorn			376	184	985	1234		28		
Bemærkninger: 1) omfatter hele baroniet Lehns fæstegods. 2) Excl. 46 tdr.htk.skov. 3) excl. 101 tdr.htk. skov 3) incl. Vejstrupgårds gods.										

			1662	1688 ³⁾	1781 ¹⁾	1848 ¹⁾	1870 ¹⁾	1903 ¹⁾		
Antal gårde			49	39	179	177	22	12		
Heraf i hovedgd. sognet			16	12	35	36	5	6		
Antal huse				23	169	262	112	76		
Heraf i hovedgd. sognet				16	42	52	33	30		
Fæsteenheder ialt				62	348	439	134	88		
Bemærkninger	1) hele baroniets fæstegods									

Godsfordelingen

	1662	1781	1848			
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	11	29	19			
Heraf samlinger på min. 3 gårde	7	18	16			
Antal egaliserede samlinger af gårde	3	12	14			

Høveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770:	17 gårde
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spandage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Udviklingsbeskrivelse**a. Indtil cirka 1800:**

Lindskov (senere Lehnskov) er oprettet som enestegård ved rydning af skov i Egense kystskovbælte. Den nævnes som hovedgård fra 1412. I 1664 takseredes den til 1 læst (36 tdr.) hartkorn som typisk for middelalderlige hovedgårde. I 1688 omsattes dette til 21 tdr.htk., foruden 2 tdr.skovskyld og $\frac{1}{2}$ td. mølleskyld til gårdens mølle. Endnu i dag har hovedgården bevaret denne udstrækning.

Lehnskovens dyrkede areal var i 1682 på blot 92 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten var god i forhold til herredsgennemsnittet, og der var god skov og noget overdrev til gården, der i 1682 havde en besætning på 26 malkekøer og et hollænderi. Af karakter er Lehnskov kystskovgård.

Fra kronen erhvervedes i 1584 4 gårde i Egense og i 1647 5 gårde i nabosognene, men godstilliggendet forblev beskedent, og i 1691 fik godset 3 års henstand til at komplettere sig, hvilket krævede 200 tdr.htk.bøndergods. I 1696 erhvervede Hvidkilde halvdelen af godset, og i 1727 skødedes den anden halvpart med i alt 69 tdr.htk. til Hvidkilde. Frem til 1925 hørte Lehnskov herefter under Hvidkilde. Ved oprettelsen af baroniet Lehn i 1781 ændredes navnet til Lehnskov.

b. Efter cirka 1800:

Lehnskovens hovedgårdsejerlav var o.1800 på 168 ha. O.1900 var avlsgårdens areal 143 ha, der hovedsageligt bestod af agerjord. Skovarealet opgjordes sammen med baroniets øvrige skove. Lehnskovens areal var i 1987 på 178 ha, hvoraf 135 ha var agerjord, 13 ha eng og 29 ha skov.

Fæstegodset blev i den her behandlede periode opgjort sammen med baroniet Lehns øvrige besiddelser. Om dette se Hvidkilde hovedgård.

Hovedgårdstaksten steg i løbet af 1800-tallet fra 20 tdr.htk. i 1770 til 27 tdr.htk. o.1900.

Jorden var o.1800 delt op i 6 marker, hvoraf de 3 blev besået årligt.

O.1900 var der 8 marker, hvoraf de 5 blev besået, mens en lå brak og 2 lå med kløver og græs. Besætningen var da på 75 køer og 30 stk. ungvæg og kalve.

I dag dyrkes der korn og frø. Skoven drives som traditionelt skovbrug.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Egense
-----------------	-------------------------	------------------------------	------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering: stor interesse

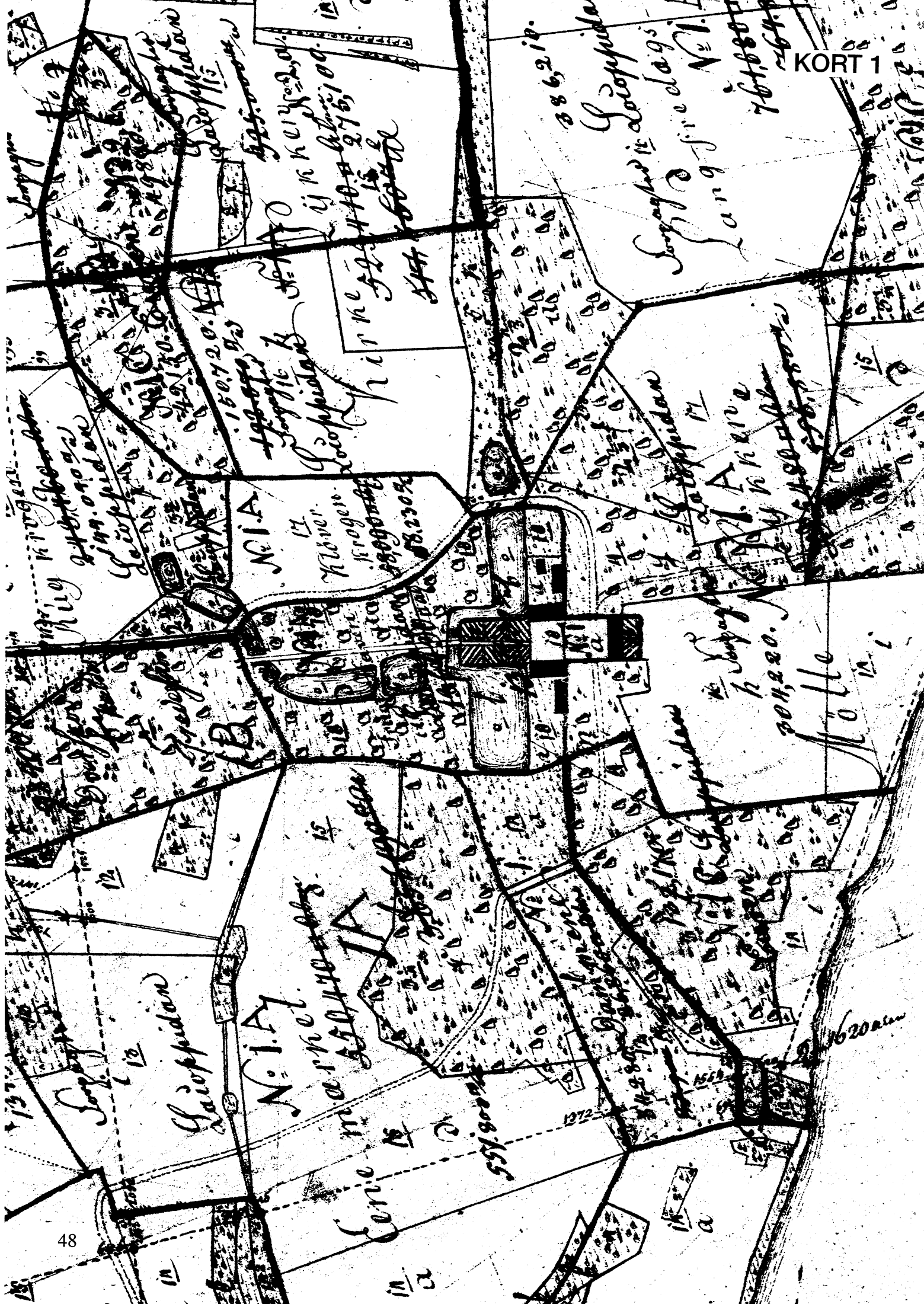
1. Lehnskov er anlagt som skovenestegård i Vester Egenses kystskovbælte. Den omtales som hovedgård i 1412. Lehnskov er centralplaceret i sit ejerlav og har skovorientering. Frem til nutiden har Lehnskov i anlæg og størrelse bevaret sin middelalderlige karakter.
2. Godstilliggendet forblev beskedent, og fra 1727 blev Lehnskov en del af Hvidkilde gods, senere baroniet Lehn.
3. Hovedgårdsjorden er bevaret intakt til nutiden. Fæstegodset under baroniet Lehn blev i hovedsagen frasolgt 1850-1870.
- 4) Den nuværende hovedbygning er opført 1885.

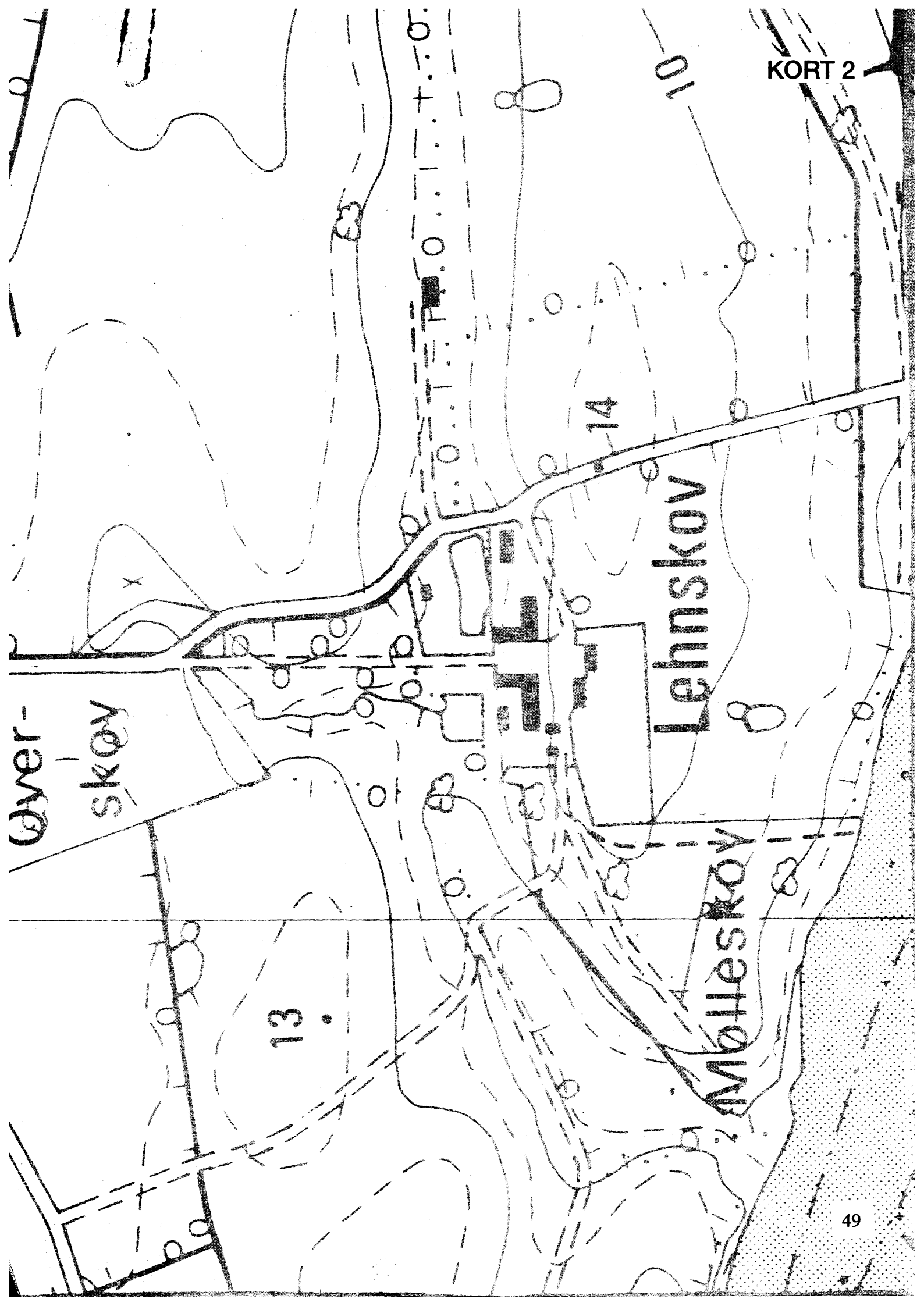
Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype, der i usædvanlig grad har bevaret sin middelalderlige struktur.

Relikt-vurdering: interesse

indført 19. og nyopført 2000

1. Hovedbygningen er nyopført i 1885, ladegårdsanlægget er ændret, og haveområdets beliggenhed er ændret.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse, men vådområderne er opdyrket.
3. Særlige relikter: -
4. Arkæologiske interesser: tomten af Lindskov Mølle.

KORT 3

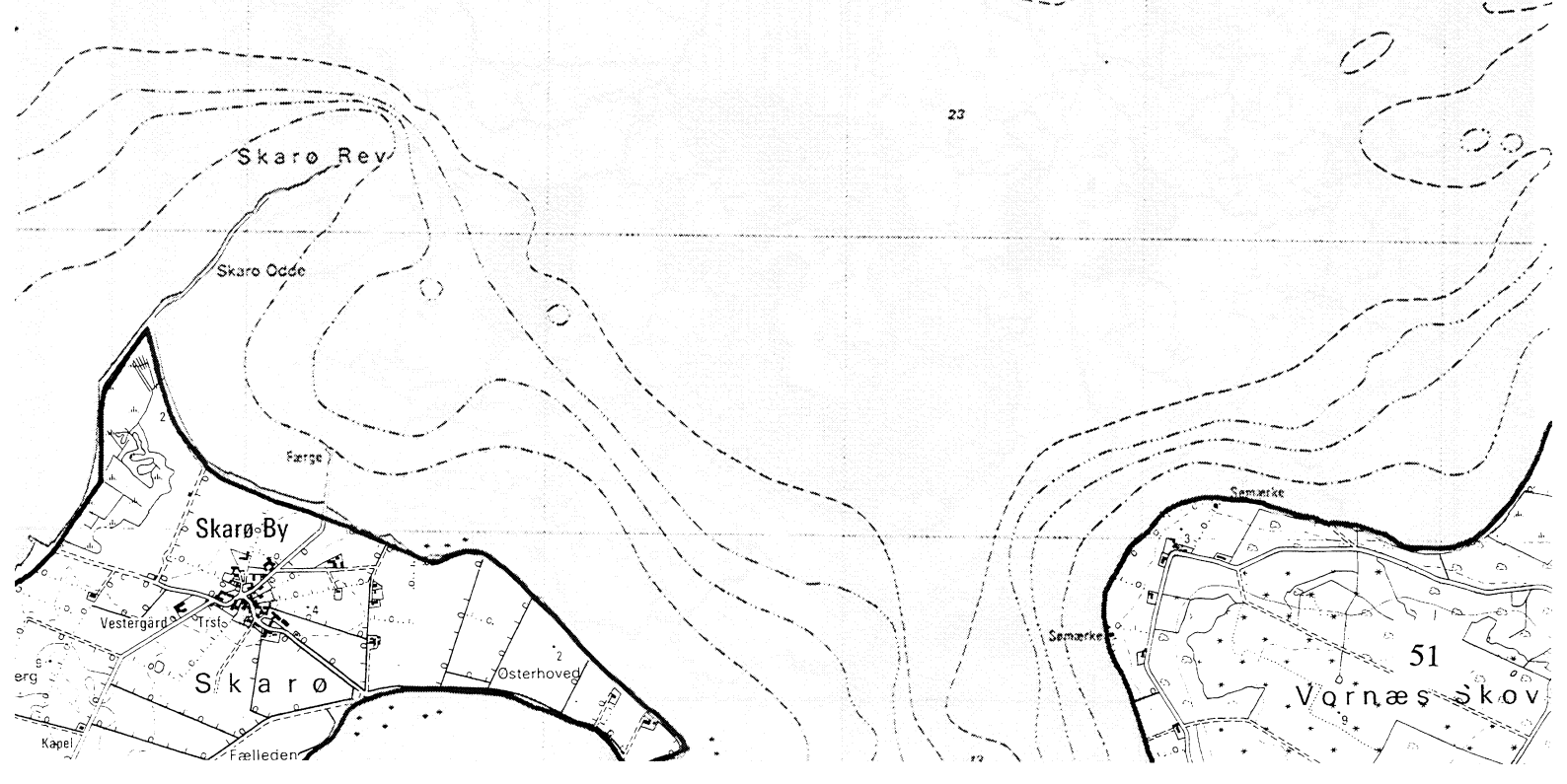
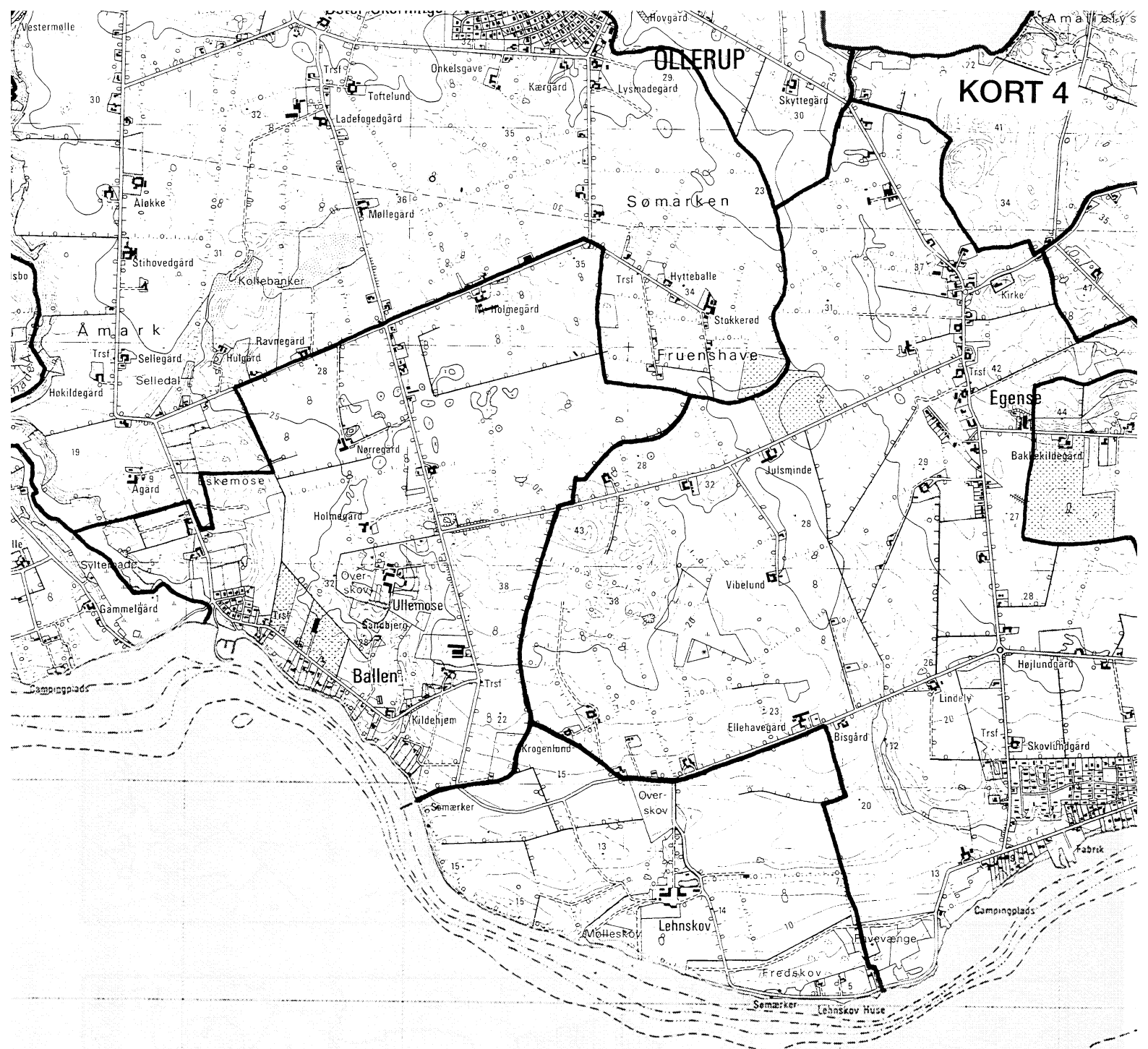

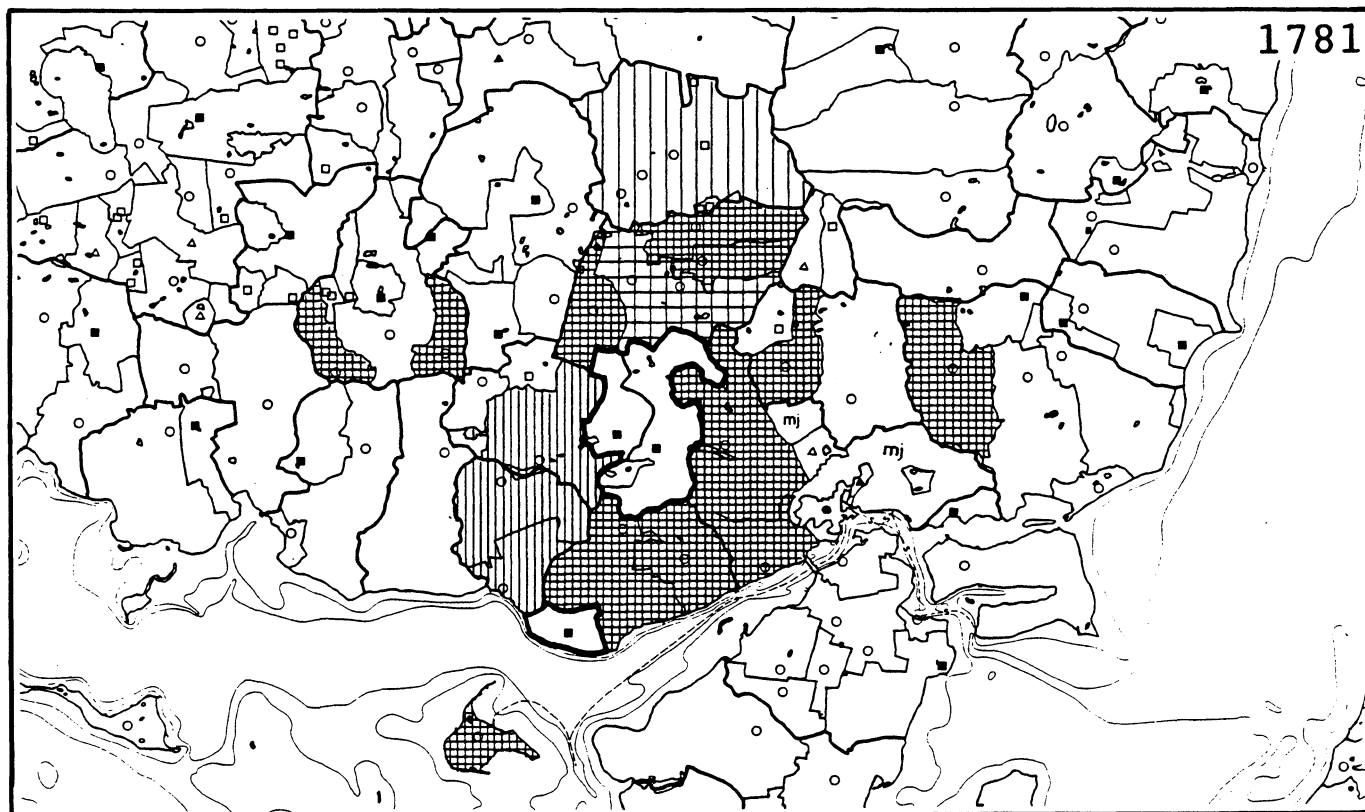
Egense

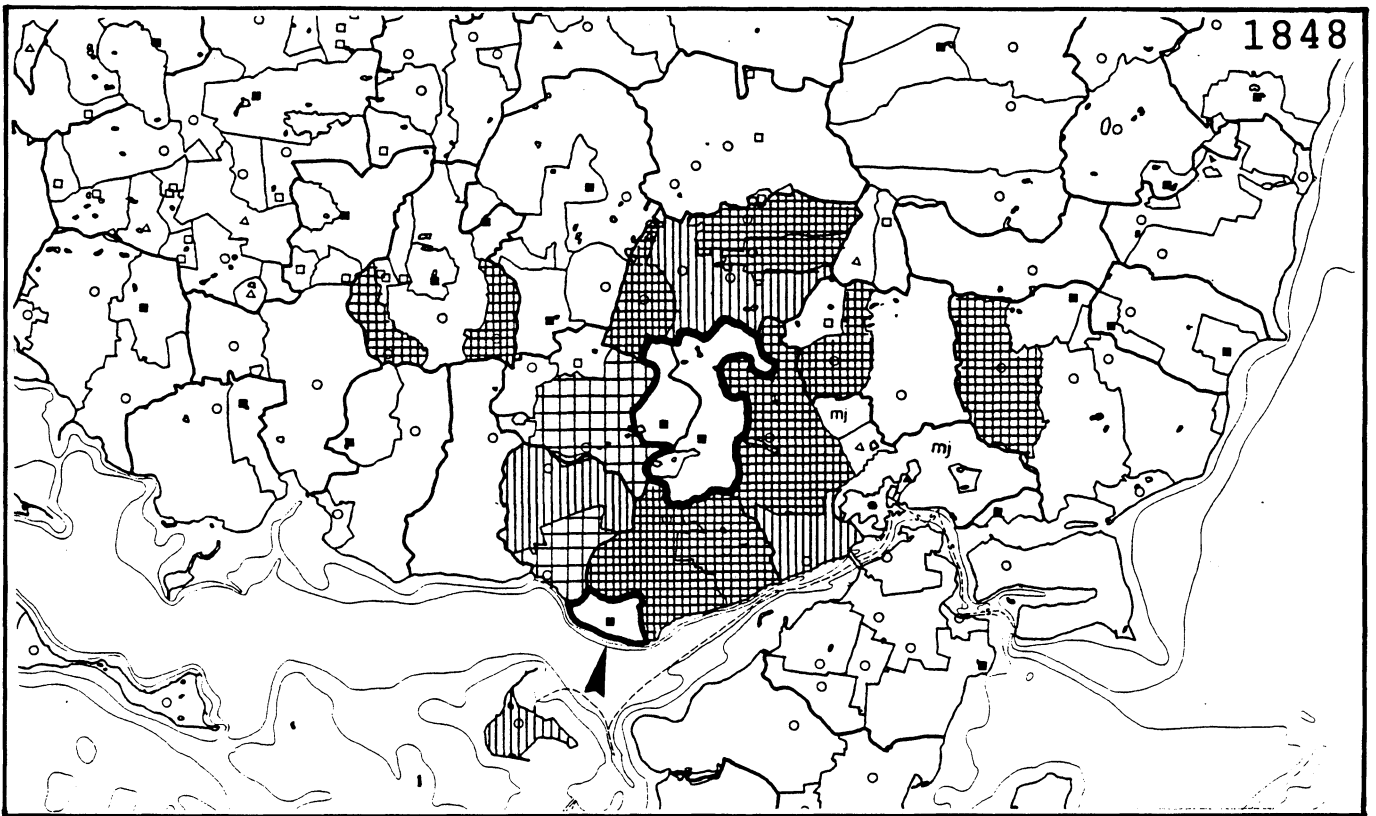
Ballen

Lehnekov

50 m

Valdemarslot

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Bregninge
-----------------	-------------------------	------------------------------	---------------------------

Navn: Valdemars Slot	Tidligere navn: Kærstrup
--------------------------------	------------------------------------

Bemærkninger: Kærstrup nævnes første gang i 1362 i formen Kyerstorp. Forledet er kær, og efterledet er torp, der betyder udflytterbebyggelse. Navnet Valdemars Slot fik hovedgården efter Christian IV's og Kirstine Munks søn Valdemar Christian, der ejede Valdemars Slot fra 1630.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård ?
--	------------------------------------

Bemærkninger: Kærstrup er oprindelig udparcelleret af Bregninges ejerlav. 1639-44 opførtes det nuværende Valdemars Slot. Voldstedet af det middelalderlige Kærstrup er bevaret.

Ejere:	
ca.1320 Peder Nielsen	
1387 Dronning Margrethe	
ca.1400 Odense bispestol	
1536 Kronen	
1573 Erik Ottesen Rosenkrantz	
1623 Ellen Marsvin	
1640 Valdemar Christian	Stamhuset Thorseng oprettet
1656 Kirsten Munk	1711, afløst 1923.
1665 Corfitz Ulfeldt	
1678 Niels Juel	
Nuværende ejer Niels Juel-Brockdorff	

Historiske tildragelser:

Valdemars Slot blev stærkt ødelagt under svenskekrigene og blev 1662 udlagt til stadshauptmand Jørgen Mathiesen.

Nedrivningen blev imidlertid ikke effektueret, idet søhelten Niels Juel i 1678 erhvervede slottet og jordegodset.

Frederik Juel, der ejede Valdemars Slot fra 1767, forbedrede og intensiverede godsets drift. I hans tid byggedes på Tåsinge to almueskoler, ligesom fattigvæsenet havde hans interesse.

Digteren Ambrosius Stub var 1748-50 skriver og huspoet på Valdemars Slot. Slottet er i 1970'erne blevet åbnet for offentligheden. En del af avlsbygningerne var indrettet til orlogsmuseum. *er indrettet til historisk sejlads*

Fyns Amt	Hered: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Bregninge
-----------------	------------------------	------------------------------	---------------------------

Ejerlavet omkring år 1800

a. **Hoved- og avlsbygninger:** Hovedbygningen er et trefløjet anlæg åbent mod vest, hvor der er et større sumpet engområde. Ved indkørselsvejene ligger der to porthuse, forbundet med en mur til hovedbygningen. Avlsbygningerne ligger øst og syd for hovedbygningen. De består af flere enkeltliggende bygninger. Hertil kommer en del mindre huse spredt rundt i området.

b. **Placering i ejerlavet:**

Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord med større indhold af skov.

Placering: Randplaceret.

Orientering: Kyst-orienteret.

c. **Øvrige bygninger i ejerlavet:** Der er aftegnet 13 huse ude i ejerlavet. De ligger ved vejene og/eller i ejerlavsranden. Sydvest for hovedbygningen ligger der en mølle kaldet Peerskovs Mølle.

Driftsøkonomi

a. **Areal år 1800:** 530 ha

Antal marker: 9

heraf i årlig brug: 3

b. **Dyrket areal år 1682:** 292 tdr.l.d.

Vangebrug: 2/1

Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):

1. bon: 10

1. + 2. bon: 61

eng: 4

skov: 18

græs: 7

Bemærkninger:

Jordbundsforhold og afgrænsning

Landskabsform: G. Sydfyn + øer. Moræneflade med terrænskrænter.

Jordbund: Moræneler.

Naturlig afgrænsning: Ejerlavet er kun naturligt afgrænset mod kysten.

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Bregninge
-----------------	-------------------------	------------------------------	---------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen har samme grundplan og beliggenhed som o.1800. De to porthuse er også bevaret.</p> <p>Avlsbygninger er ændret noget i deres grundplan. Mod nordøst er der sket udvidelser, og enkelte af de mindre bygninger er væk. Østligst i anlægget er der bevaret en lille thepavillon.</p> <p>Møllen og enkelte af husene er forsvundet i den sydlige del af ejerlavet.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke ændret meget ved nybebyggelse. Mod sydvest ved Gyldenmose er Andre anlæg: der dog en lille huskoloni.</p> <p>Haveområdet er blevet udvidet en smule mod sydvest</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Ikke-ager arealer: Hovedparten af skovarealer er bevaret. Sumpområdet vest for hovedbygningen henligger nu som sø.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Voldstedet "Kærstrup" er bevaret</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X	X	<p>Opført 1639-44, men ombygget 1754. Restaureret 1880 og 1930-31. Porthusene er opført 1754.</p> <p>Dele af avlsgården er opført 1754. De øvrige er i grundmur med tegl-, skifer- og paptag. Pavillonen er opført i 1754.</p> <p>Dele af anlægget anlagt i 1754. Den øvrige del 1822-1901 og 1930-31.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Hovedparten af ændringerne er sket efter 1888. Avlsbygningerne afviger dog en smule fra situationen o.1800.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Bregninge
-----------------	-------------------------	------------------------------	---------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770 ¹⁾	18 45	1870 ²⁾	1903	1956 ³⁾
Tønder hartkorn			108	56	56	64	64	74	133

Bemærkninger: 1) excl. 1 td.htk. uprivilegeret jord og 24 tdr.htk. skov.
2) excl. 29 tdr.htk. skovskuld. 3) incl. skovskuld.

Fæstegodset

			1662	1688	1770	1845 ¹⁾	18	1903	
Tønder hartkorn			1269		1002	1217		1066	

Bemærkninger: 1) heraf 79 tdr.htk. privilegeret jord.

	1537	1573	1662	1688	17 67	18 45	18	1903	
Antal gårde	162	198	206		166	221		260	
Heraf i hovedgd. sognet	40	44	52		36	44		48	
Antal huse	1 ml. og 5	2 ml.			310	437		577	
Heraf i hovedgd. sognet		2 ml.			150	211		334	
Fæsteenheder ialt	168				476	658		837	
Bemærkninger									

Godsfordelingen

	1662	17 67	18 45			
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	17	29	28			
Heraf samlinger på min. 3 gårde	15	15	20			
Antal egaliserede samlinger af gårde	0	11	13			

Høveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770: 43 gårde
Hoveriets omfang pr. gs. gård: i 1845
a) pløjedage
b) spandage 6
c) gangdage 12
Bemærkninger:

Fyns Amt	Herred: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Bregninge
-----------------	-------------------------	------------------------------	---------------------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Kærstrup nævnes allerede som hovedgård o.1320. Den synes anlagt som enestegård i kystskovbæltet. 1639 flyttedes gården helt ud til kysten, hvor den opbyggedes under navnet Valdemars Slot. I forbindelse med flytningen blev landsbyen (senere ladepladsen) Troense frataget jord. Mellem 1573 og 1664 lagdes landsbyen Svenderup under hovedgården. Fra 1688 til 1800 var hartkornet uforandret på 56 tdr. foruden 10½ til skovskyld. På en del heraf opbyggedes byen Vemmenæs med 18 bolsteder og 15 huse o.1800.

I 1682 var det dyrkede areal på 292 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten lå under herredsgennemsnittet, men der var god skov og overdrevsarealer til gården, der af karakter er en kystskovgård. O.1700 inddæmmedes en stor eng.

I 1387 erhvervedes Kærstrup af dronning Margrethe, der gav gården med kronens fæstegårde og selvejergårde på Tåsinge til Odense bispestol. I 1537 var godset i alt på 162 gårde - størsteparten af øen - 77 af gårdene var selvejergårde. Fra reformationen til 1573 var godset i kronens eje, og fra 1630 tilhørte det Kirsten Munk, udset som stamsæde for Kirsten Munk og Christian IVs søn Valdemar Christian. Et nyt slot byggedes op, og i 1641 fik grev Valdemar kronens resterende gods på Tåsinge, patronatsret til øens 3 kirker og birkeret. Efter grev Valdemars død blev Corfitz Ulfeldt ejer af Valdemars Slot, der følgelig efter Ulfeldts domfældelse blev overtaget af kronen. I 1678 afhændedes godset til admiral Niels Juel som prisepenge for slaget i Køge Bugt. Senere lykkedes det at blive eneejer på øen med o.1800 i alt 179 gårde og 300 huse. I 1767 var landsbyerne i Bregninge og Landet sogne strengt egaliserede.

Allerede fra 1641 havde godset patronatsret til de tre kirker på øen samt birkeret. I 1714 oprettedes stamhuset Tåsinge af godset.

I 1700-tallet anlagde godset fabrik i Troense, der udvikledes til en blomstrende skipperby. Godset lod opføre skoler og fattighuse. O.1800 hed det, at intet stamhus i Danmark havde sørget så godt for deres fæstegods som på Tåsinge.

b. Efter cirka 1800:

Valdemars Slot hovedgårdsejerlav var o.1800 på 530 ha. O.1900 opgøres avlsgårdens areal til 434 ha, hvoraf 83 ha er inddæmnet. Skovarealet opgøres til 856 ha. Ved lensafløsningen i 1923 afgav hovedgården 110 ha til udstykning. I 1987 var hovedgårdens areal på 288 ha.

Fæstegodset blev i 1845 opgjort til 1217 tdr.htk. Det var beliggende på Tåsinge og Vårø og var fordelt på 221 gårde og 437 huse. Det blev solgt fra i det første tiår af 1900-tallet, fordi godset på det tidspunkt kom ud i en økonomisk krise.

O.1770 var der 43 hoveripligtige gårde. Begtrup fortæller o.1804, at under Juel'ernes faderlige tilsyn forsvinder det trykkende, som indretningen med fæstegods overalt plejer at medføre. O.1900 blev avlsgården drevet af 27 faste folk og 8 daglejere. I roer og høst havde man 12 ekstra ansat.

Hovedgårdstaksten forøgedes med ca. 20 tdr.htk. i løbet af 1800-tallet. Hovedgården havde en del mere skattefri jord, men det var udlagt til fæstegodset. Foruden selve hovedgården blev afbyggergården Thaersminde drevet under Valdemars Slot i 1800- og 1900-tallet. Den blev nedbrudt i 1951. Det var ikke blot agerarealet, der forøgedes i 1800-tallet. Skovhartkornet blev i 1770 opgjort til 24 tdr.htk., mens det o.1900 var oppe på hele 81 tdr.htk.

Agerarealet var o.1800 delt op i 9 marker, hvoraf de 3 blev besået årligt. Begtrup har o.1804 kun lovord tilovers for driften af hovedgården. Der var på dette tidspunkt 130 køer, 58 heste og 20-30 får på gården. Jagten betegnedes ypperlig, og der var fiskeri i ikke mindre end 40 damme og ved stranden. Begtrup fremhæver tillige de mange fine levende hegn på stedet, som man plantede, fordi der ikke var megen gærdselsskov.

Agerarealet var o.1900 delt op i 7 marker, hvoraf de 3 var besået årligt. Besætningen var på 140 køer og 100 stk. ungvæg og kalve.

I 1987 var der ingen husdyr på Valdemars Slot. På jorden avles korn og frø, mens skoven drives med traditionelt skovbrug og pyntegrønt.

Fyns Amt	Hered: Sunds	Kommune: Svendborg	Sogn: Bregninge
-----------------	------------------------	------------------------------	---------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering:

særlig interesse

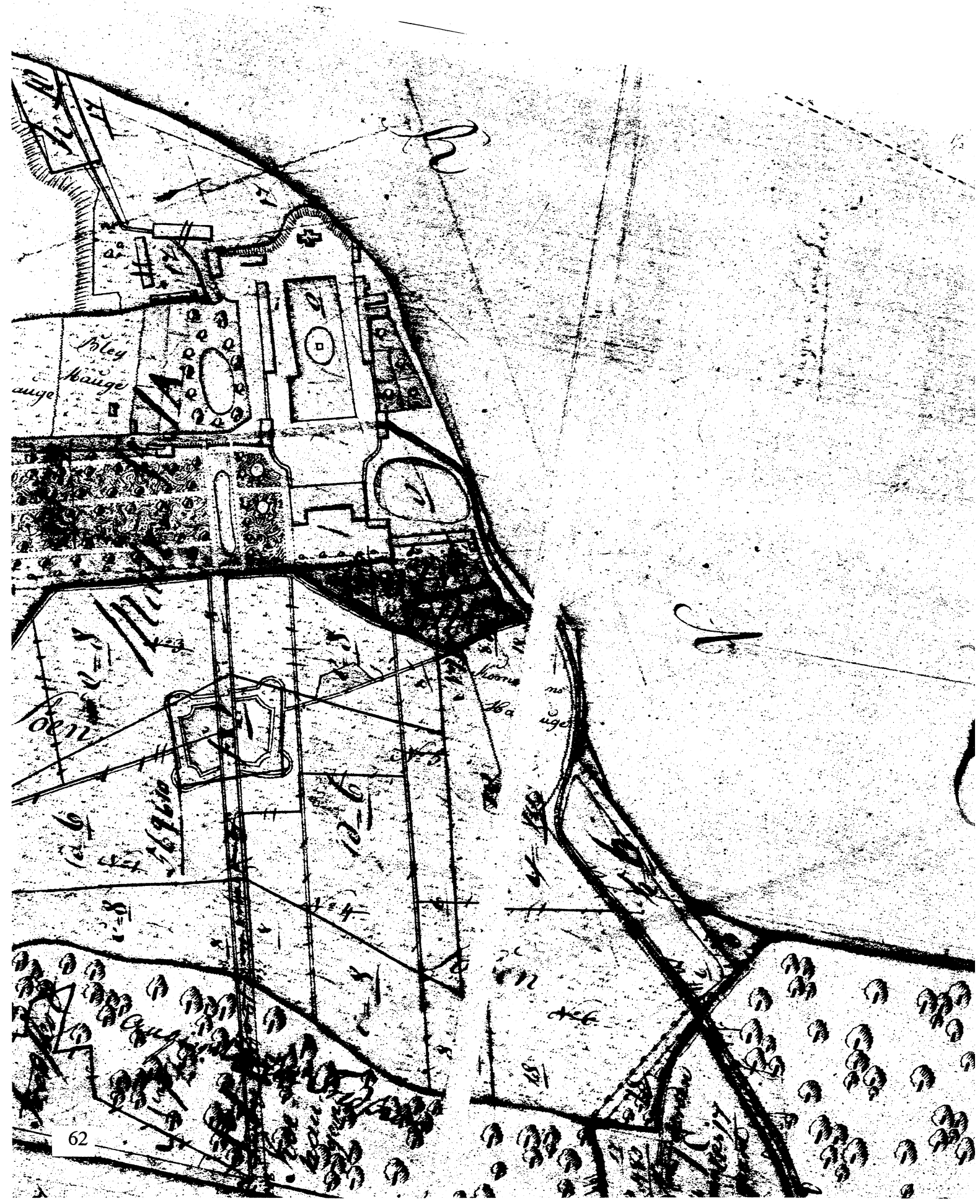
1. Valdemars Slot synes anlagt som enestegård i kystskovbæltet. Den nævnes allerede som hovedgård i 1300-tallets begyndelse. I 1639 flyttedes den helt ud til kysten. I forbindelse hermed inddrogtes jord fra Troense, ligesom landsbyen Svenderup forsvandt ved samme tid. Valdemars Slot har karakter af en kystskovgård. Igennem 1700-tallet udviklede Troense sig til ladeplads i tæt samspil med godset.
2. I flere perioder var Kærstrup senere Valdemars Slot nært knyttet til kronen, der lagde alt kronens gods, herunder de mange selvejergårde på øen under godset. Allerede fra middelalderen var Valdemars Slot dominerende på Tåsinge, og efterhånden lykkedes det at samle hele øen under godset. Godset fik birkeret til øen og patronatsret til de tre kirker på øen. Fra 1714 udgjorte godset stamhuset Tåsinge. Efterhånden blev hovedparten af øens landsbyer egaliserede.
3. Hovedgårdsarealet udvidedes betydeligt i 1800-tallet og er endnu stort set intakt bevaret. Frasalget af fæstegods skete først i 1900-tallet.
4. Hovedbygningen er opført 1639-44. Dele af avlsgården er opført i 1754.
5. Godset har gennemgribende præget bebyggelsesforholdene på Tåsinge.

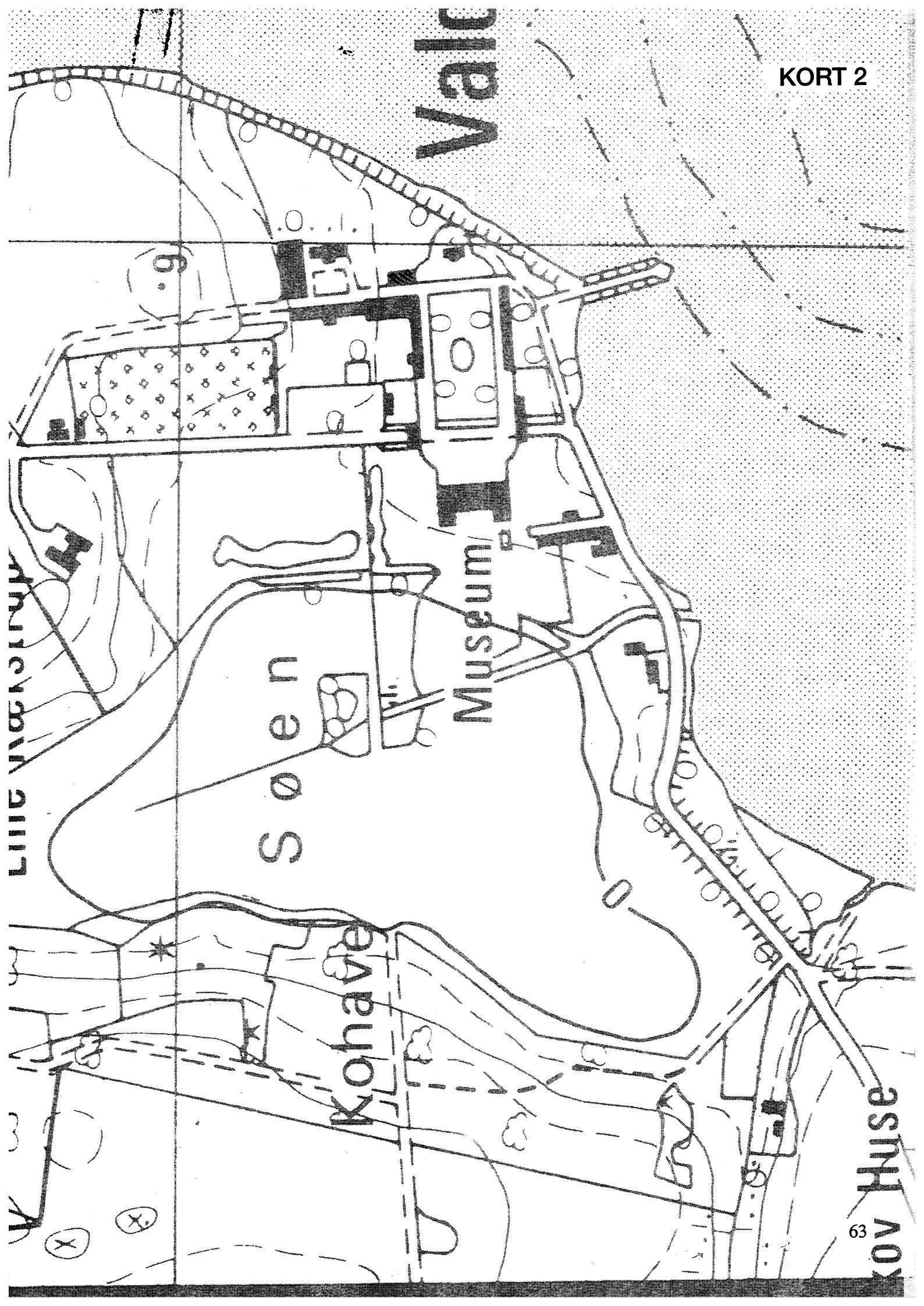
Sammenfattende drejer det sig om en typeren anlægstype med en usædvanlig lang udviklingshistorie med mange karakteristika.

Relikt-vurdering:

særlig interesse

1. Hovedbygningen fra 1600-tallet er velbevaret. Avlsbygningerne er delvis bevaret i deres 1700-tals form. Fra denne tid stammer også en te-pavillon. Haveområdet er bevaret.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Skovarealerne og vådarealer er bevaret.
3. Særlige relikter: Voldstedet Kærstrup, skipperbyen Troense. Ambrosius Stub-egen.
4. Arkæologiske interesser: Tomten af Svenderup landsby.

Vald

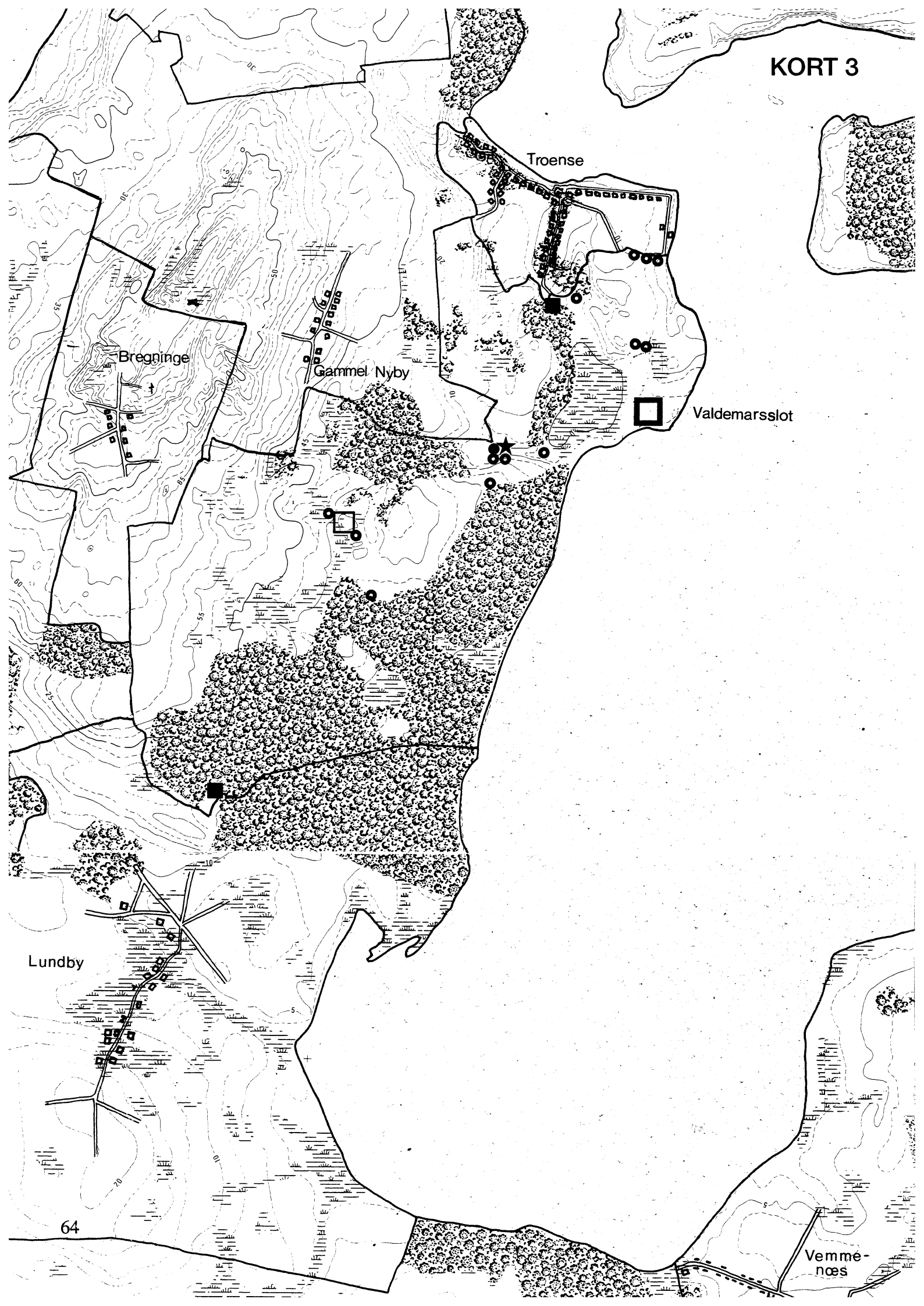
9

Søen

Museum

Kohave

KOV HUSE

Troense

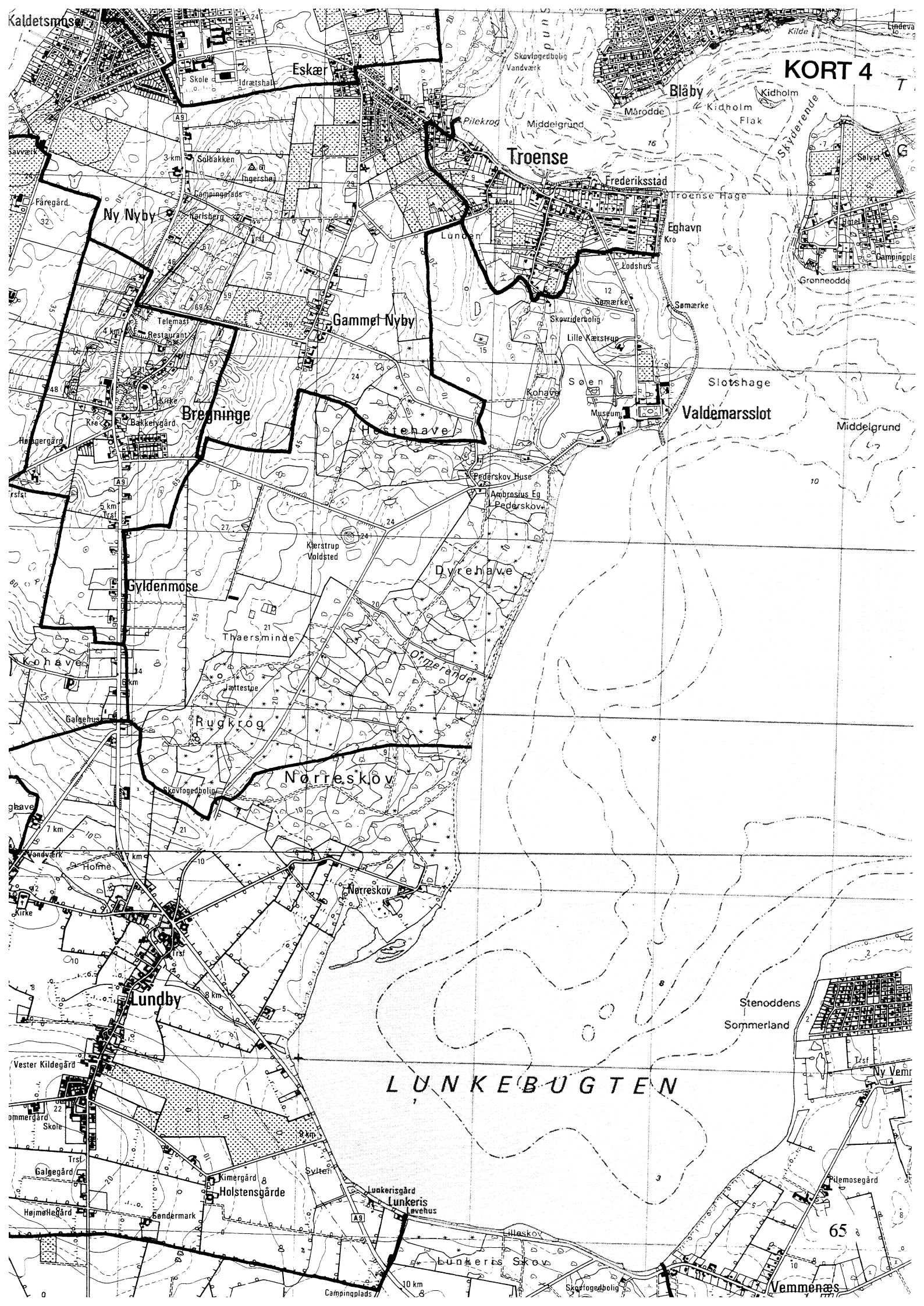
Bregninge

Gammel Nyby

Valdemarsslot

Lundby

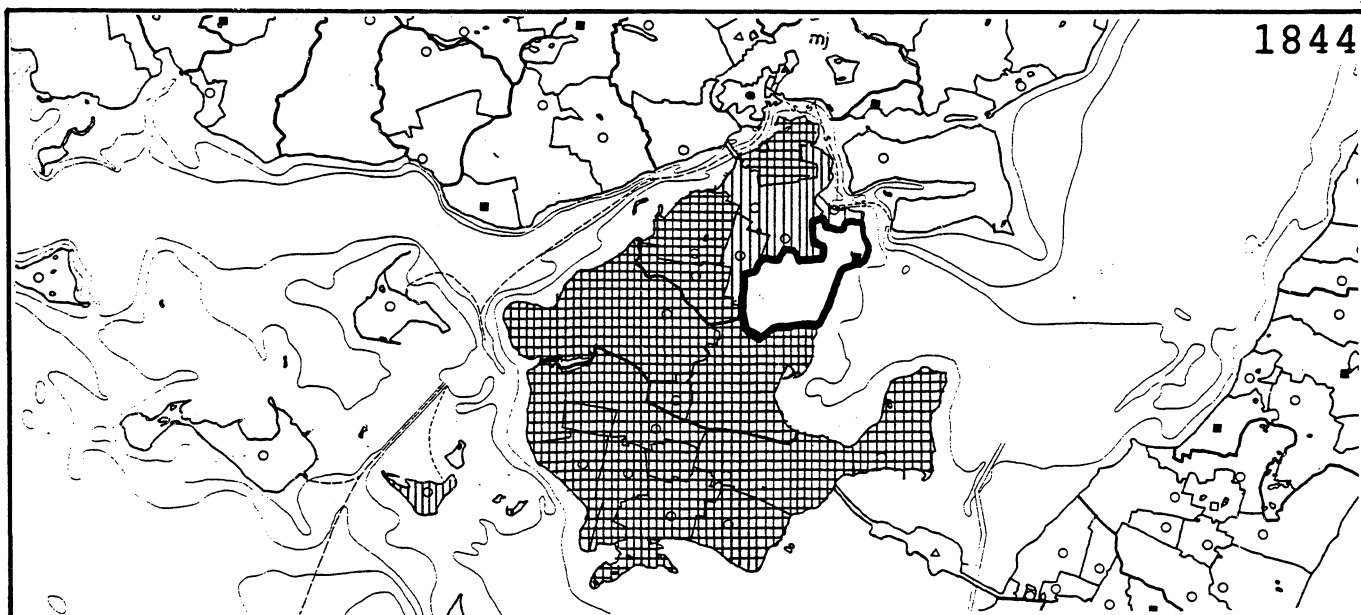
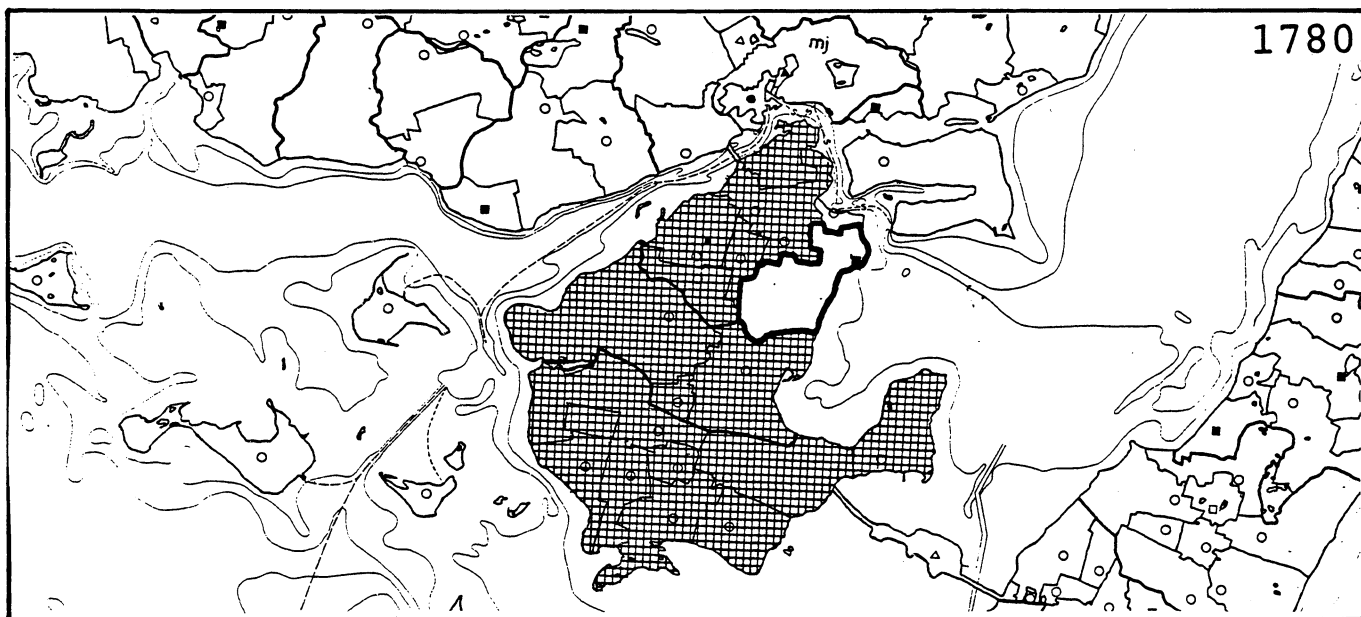
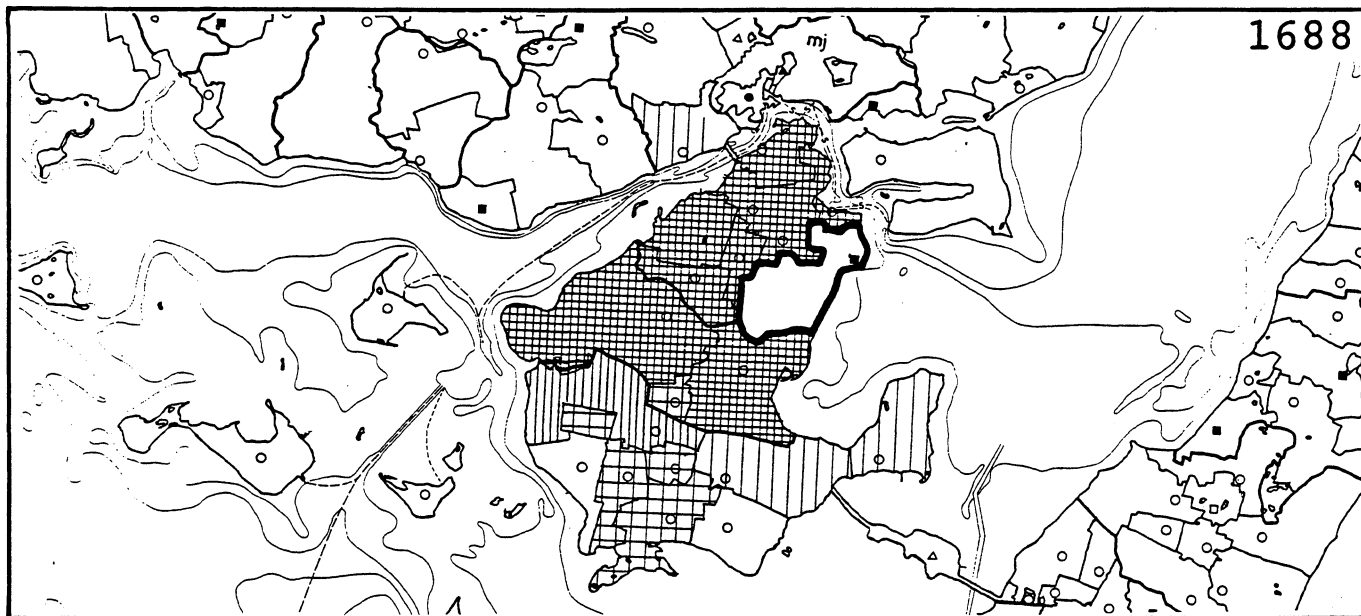
Vemmenøes

KORT 4

LUNKEBUGTEN

Vemmenæs

KULTURHISTORIE

1. Landsbyregistrering i Fyns Amt, foreløbig orientering, 1983
Landsbyregistrering i Fyns Amt, Historiske forhold, 1983
 - 1.01 Assens Kommune
 - 1.02 Bogense Kommune
 - 1.03 Broby Kommune
 - 1.04 Egebjerg Kommune
 - 1.05 Ejby Kommune
 - 1.06 Faaborg Kommune
 - 1.07 Glamsbjerg Kommune
 - 1.08 Gudme Kommune
 - 1.09 Haarby Kommune
 - 1.10 Kerteminde Kommune
 - 1.11 Langeskov Kommune
 - 1.12 Marstal Kommune
 - 1.13 Middelfart Kommune
 - 1.14 Munkebo Kommune
 - 1.15 Nyborg Kommune
 - 1.16 Nr. Åby Kommune
 - 1.17 Odense Kommune bind 1 og 2
 - 1.18 Otterup Kommune
 - 1.19 Ringe Kommune
 - 1.20 Rudkøbing Kommune
 - 1.21 Ryslinge Kommune
 - 1.22 Svendborg Kommune
 - 1.23 Sydlangeland Kommune
 - 1.24 Sønder sø Kommune bind 1 og 2
 - 1.25 Tommerup Kommune
 - 1.26 Tranekær Kommune
 - 1.27 Ullerslev Kommune
 - 1.28 Vissenbjerg Kommune
 - 1.29 Ærøskøbing Kommune
 - 1.30 Ørbæk Kommune
 - 1.31 Årslev Kommune
 - 1.32 Aarup Kommune
2. Sektorplanlægning i det åbne land Fredningsplan, Supplerende oplæg vedrørende udpegnings af bevaringsværdige landsbyer og sikring af kirkeomgivelser. juni 1984. Udgået.
3. Sektorplanlægning i det åbne land, Fredningsplanlægning Kulturhistoriske forhold, 1984
4. Landskabsarkitektonisk registrering af hovedgårde, 1988
5. Vand- og vandkraftsudnyttelse på Fyn, 1989
6. Landsbyer med særlige bevaringsinteresser, 1992
7. Hovedgårdsregistrering i Fyns Amt, Skemaer og kort.
 - 7.01 Kerteminde Kommune, 1994.
 - 7.02 Faaborg Kommune, 1994.
 - 7.03 Odense Kommune, 1995
 - 7.04 Assens Kommune, 1995
 - 7.05 Bogense Kommune, 1995

NATURFORVALTNING

Fredninger / beskyttet natur

1. Registrering af kirkeomgivelsesfredninger i Fyns Amt, 1980
2. Oversigt over fredede arealer og naturfredningslovens beskyttelses- og byggelinier i Fyns Amt 1981 Udgået.
3. Oversigt over vandløb omfattet af naturfredningslovens § 43 I Fyns Amt, 1983 Udgået.
4. Fredninger i Fyns Amt, 1989
 - 14.1 Nordlige fredningskreds
 - 14.2 Sydlige fredningskreds
 - 14.3 Vestlige fredningskreds

Planlægning

1. Sektorplanlægning i det åbne land Fredningsplan oplæg, juni 1983. Udgået.
2. Forslag vedrørende udbygning af det rekreative hovedstinet, 1984.
3. Sektorplanlægning i det åbne land, Fredningsplan foreløbigt tryk, 1986. Udgået.
4. Fredningsplanlægning, Handlingsprogram, forslag 1987. Udgået.
5. Fredningsplanens Handlingsprogram, 1989
6. Fredningsplan, 1991.

Registrering / overvågning / pleje

1. Oversigt over biologiske interesseområder i Fyns Amt, 1981
2. Stævningsskove på Langeland, 1988
3. Naturpleje 1987, 1988.
4. Naturpleje 1988, 1989.
5. Overvågning af fuglelokaliteter i Fyns Amt, 1989.
6. Overvågning af fugle i Fyns Amt 1988, 1990.
7. Naturpleje 1989, 1990.
8. Overvågning af padder i Fyns Amt 1988, 1990.
9. Stævningsskove på Fyn, 1990
10. Moser i Fyns Amt - Nyborg Kommune, 1991

Registrering / overvågning / pleje fortsat

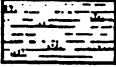

11. Moser i Fyns Amt - Tommerup Kommune, 1991
12. Moser i Fyns Amt - Odense Kommune, 1992
13. Moser i Fyns Amt - Faaborg Kommune, 1992
14. Strandenge i Fyns Amt, 1993

Henvendelse vedrørende publikationer kan ske til:

Fyns Amt, Natur- og vandmiljøafdelingen, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ, tlf. 66 15 94 00.

Signaturforklaring

Kort 3

	Agerland		Voldsted
	Eng/mose		Gård
	Skov		Mølle
	Bakkeoverdrev		Teglværk
	Hovedgård med voldgrav		Smedie
	Hovedgård		Hus
			Kalkovn

Kort 5

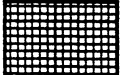
Ejerlavskort med påtrykte ejersignaturer

 Hovedgårdstakst

 0-25%

 25-50%

 50-75%

 75-100%